

Undersökning av avfuktare i praktiken

Studie gjord inom projektet Nytt blad för växthusproduktionen

Mats Borg, NOVIA

Peter Wiik, NOVIA

2026

Nytt Blad – för växthusproduktionen

Ansvarig organisation:
Yrkehögskolan Novia

Projektgrupp:
Mats Borg, lektor
Esa Palmujoki, projektforskare
Peter Wiik, projektledare

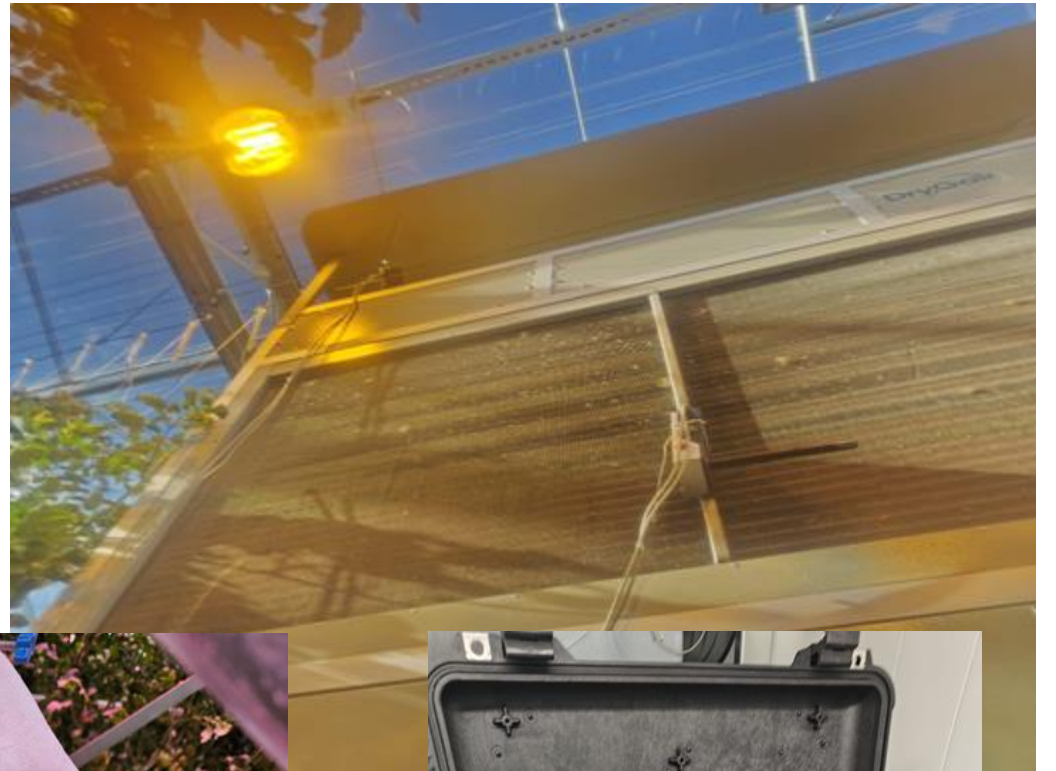
Tidtabell:
Maj 2024 – Juni 2026

Hemsida:
www.vakra.fi/nytt-blad

Innehåll

- Avfuktare som undersökts (s. 5–9)
- Iakttagelser kring pulserande drift för kompressoravfuktare (s. 10–18)
- Kompressoravfuktarnas effektivitet (s. 19–29)
- NW-anläggningens effektivitet (s. 30–35)
- Värmeförluster/värmeåtervinning (s. 36–44)

Mätning

Avfuktare som undersökts

Avfuktare	Typ	Avfuktningskapacitet per enhet [l/h] *	Eleffekt vid normal drift [kW] **
Drygair DG12	Kompressor	48	12
Vifra 600	Kompressor	15	4
Nanea GHD50	Kompressor	27	10
NW ClimateCore Size 1	Uteluft vvx	83	6

* Riktgivande, verklig kapacitet beror på temp- och fuktförhållanden

** Kompressor och fläktar exkl ev. boosterfläktar

Anläggningar som undersökts

Avfuktare	Odling	Hustyp	Belysning	m ² per enhet	Avfuktningsskapacitet [g/m ²]	Uppmätt luftflöde [m ³ /h] *	Ung. luftflöde per borttagen fukt [m ³ /kg]	Luftfördelning
Drygair DG12	Tomat	Block	Hybrid	1090	44	22600	470	Direkt från enheten
Vifra 600	Gurka	Trad.	Hybrid	500	30	6100	400	Via luftslang + booster
Nanea GHD50	Tomat	Block	LED	700	39	8100	400	Via luftslang + booster
NW ClimateCore Size 1	Gurka	Block	Hybrid	1440	58	7500	100	Via luftslang

* Vifras uppmätta flöde 35% högre än tillverkarens. Antas bero på att boosterfläktarna ökar flödet. Nanea vid 75 % fläkteffekt.

** NW´s luftflöde baserat på tillverkarens data.

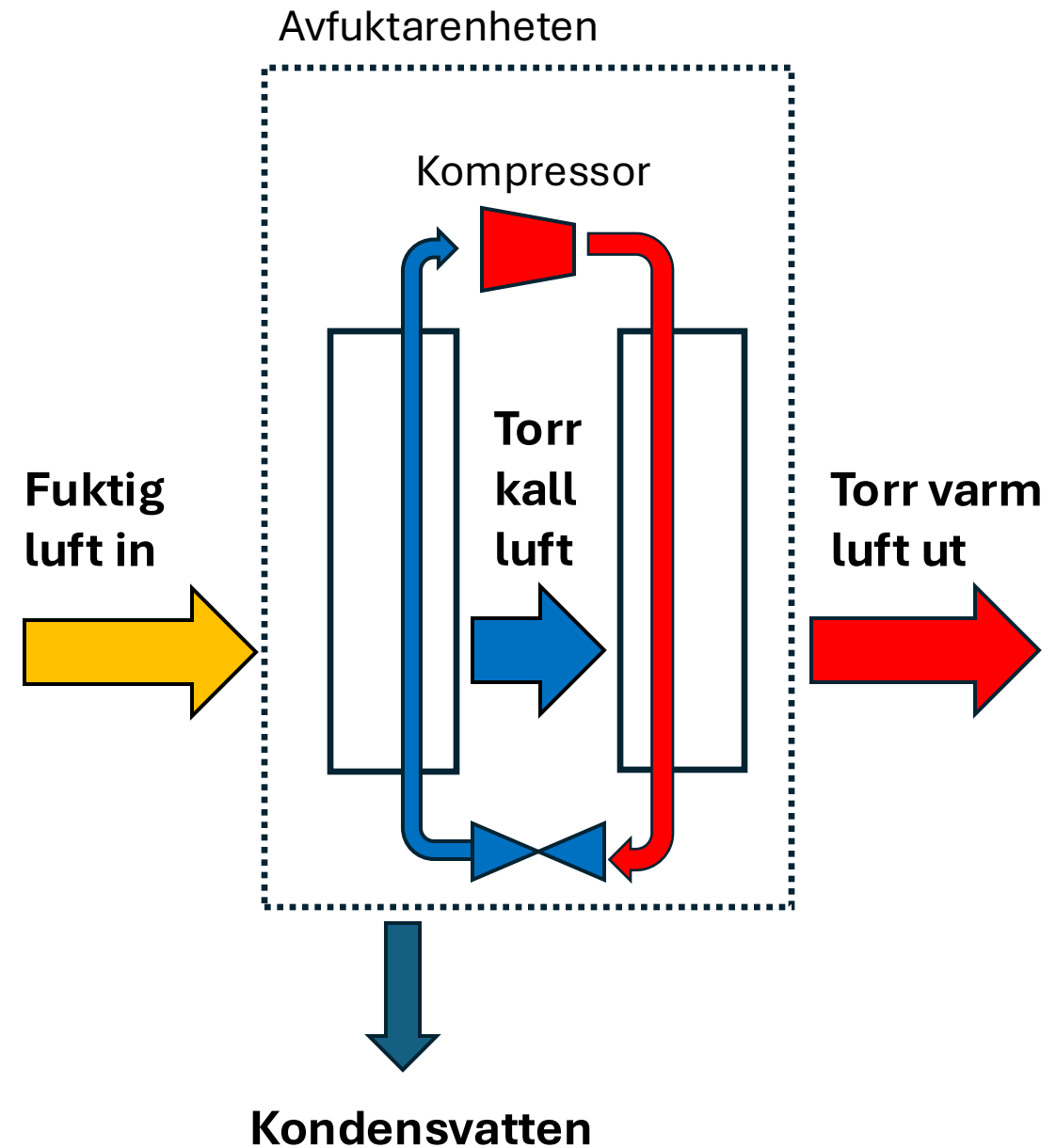

Förbehåll

- Mätningarna är gjorda under begränsad tidsperiod. För vissa tekniker inverkar uteluftens temperatur och fuktighet på prestanda. Resultaten är då inte nödvändigtvis representativa för alla årstider.
- Vissa data, t.ex. effekter, är baserade på tillverkarnas uppgifter och har inte mätts separat.
- Mätningarna är gjorda på 1-2 avfuktare av var sort.
- Resultaten avser avfuktarnas utförande vid mättillfället; senare ändringar eller vidareutvecklingar från tillverkare kan påverka prestandan.
- Odlarspecifika installationslösningar och lokala driftförhållanden kan påverka resultaten och jämförbarheten mellan anläggningar.

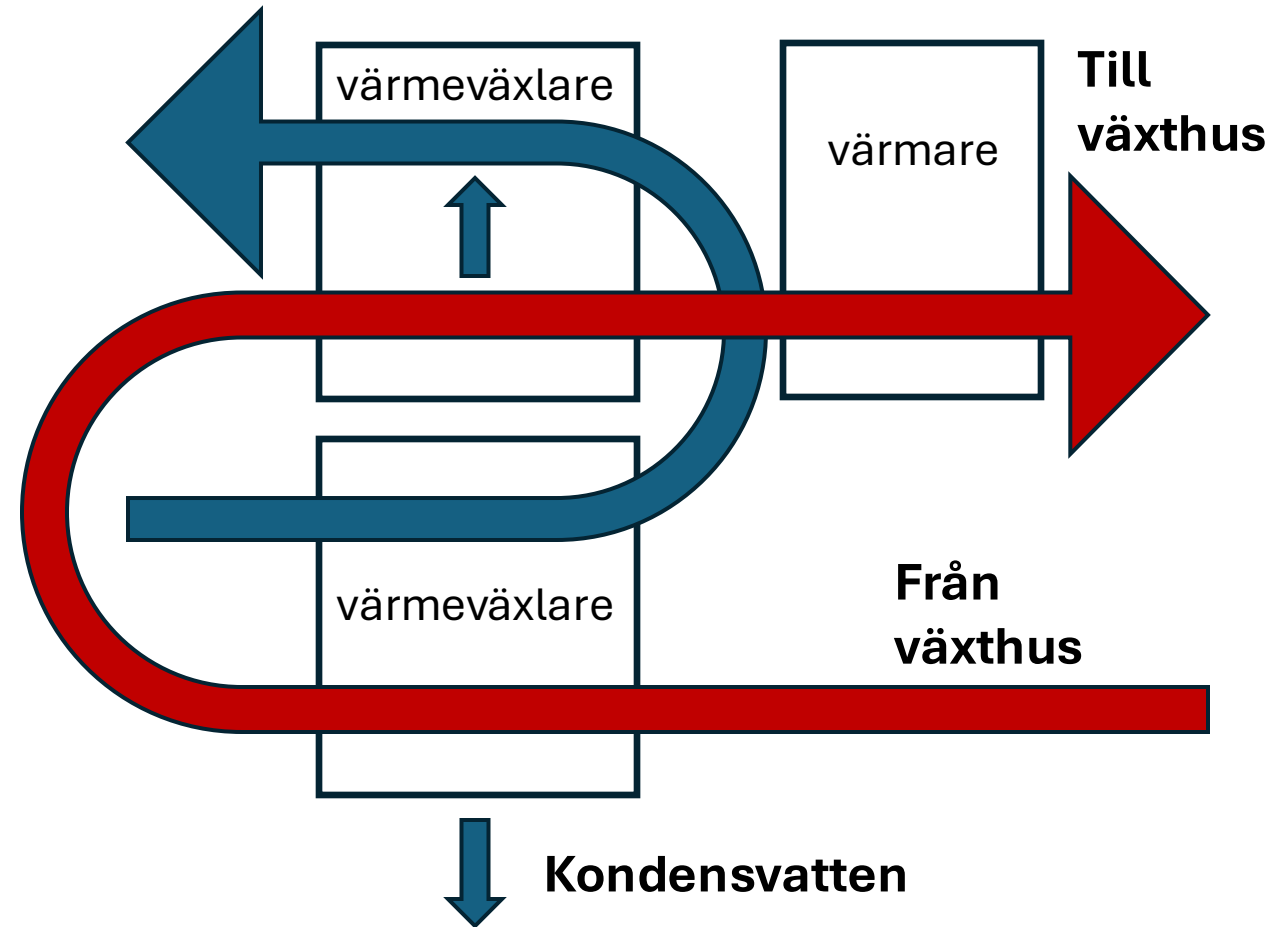
Kompressoravfuktare

- Funktionsprincip:
  - Fuktig luft från växthuset kyls ned under daggpunkten med kallt köldmedium i första värmeväxlaren
  - Vatten avskiljs från luften och leds bort ur enheten som kondensvatten
  - Luften återuppvärms med varmt köldmedium från kompressorn i andra värmeväxlaren
- El förbrukas av kompressor och fläkt
- All värme stannar i växthuset
- Enheten kan också köras i enbart luftcirkulationsläge utan fuktavtagning (kompressorn avstängd)

NW systems anläggning

- Funktionsprincip:
  - Luft från växthuset kyls ned med uteluft i en värmeväxlare så att vatten kondenserar
  - Luften värms sedan upp igen med den uppvärmda uteluften i en roterande värmeväxlare
  - Fukt överförs samtidigt till uteluften via absorption i värmeväxlaren
  - Luften blir netto kallare och torrare
  - Luften kan värmas i en värmare innan den återförs till växthuset
- El förbrukas av fläktar, men inte av kompressorer
- Värme bortförs från växthuset
- Anläggningen kan också köras i luftcirkulationsläge (endast röda flödet igång)

Iakttagelser kring pulserande drift för
kompressoravfuktare

Mätmetoder

Två olika metoder:

1. Fuktflödet beräknas som förändringen i luftens vatteninnehåll (Δx) gånger luftmassflödet
2. Kondensvattenflödet (Q)

T, RF och Q loggades

Luftflödet mättes en gång

Temp & RF

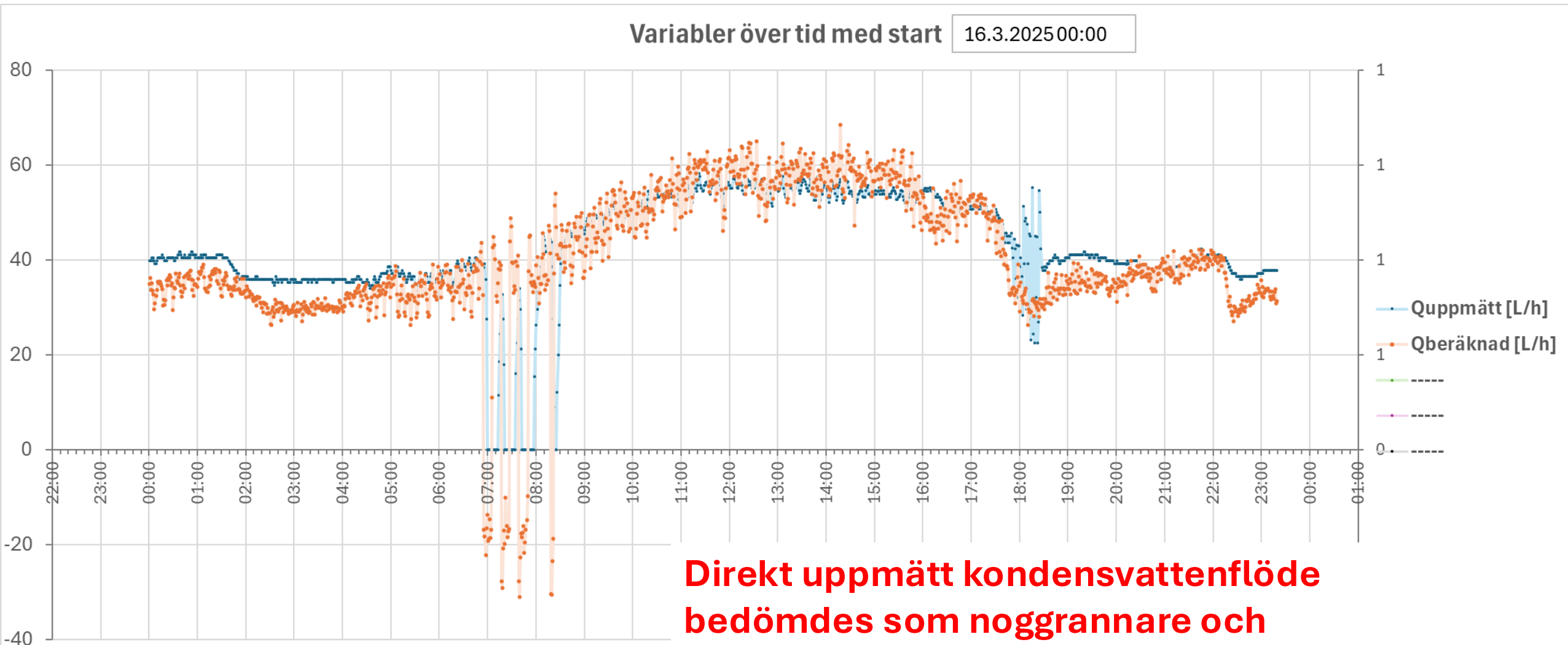
Temp & RF

Luftflöde

Vattenflöde

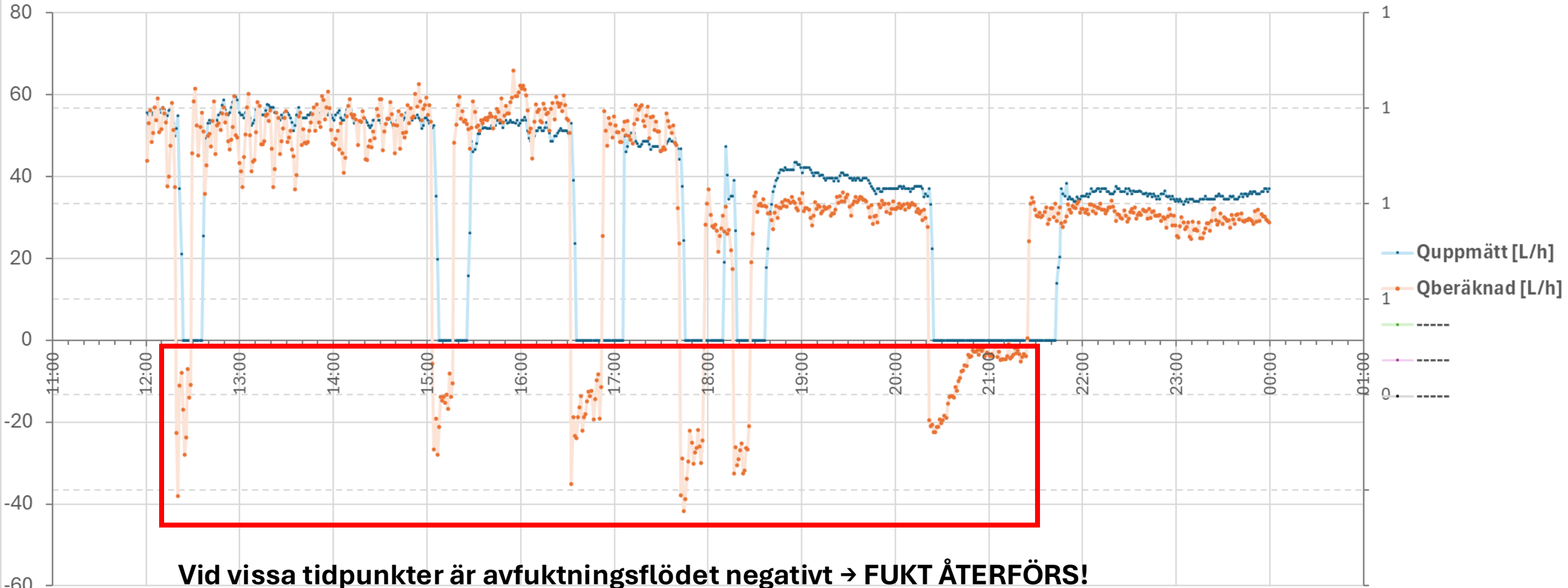
Jämförelse av de två mätmetoderna

Direkt uppmätt kondensvattenflöde bedömdes som noggrannare och användes i effektivitetsberäkningar

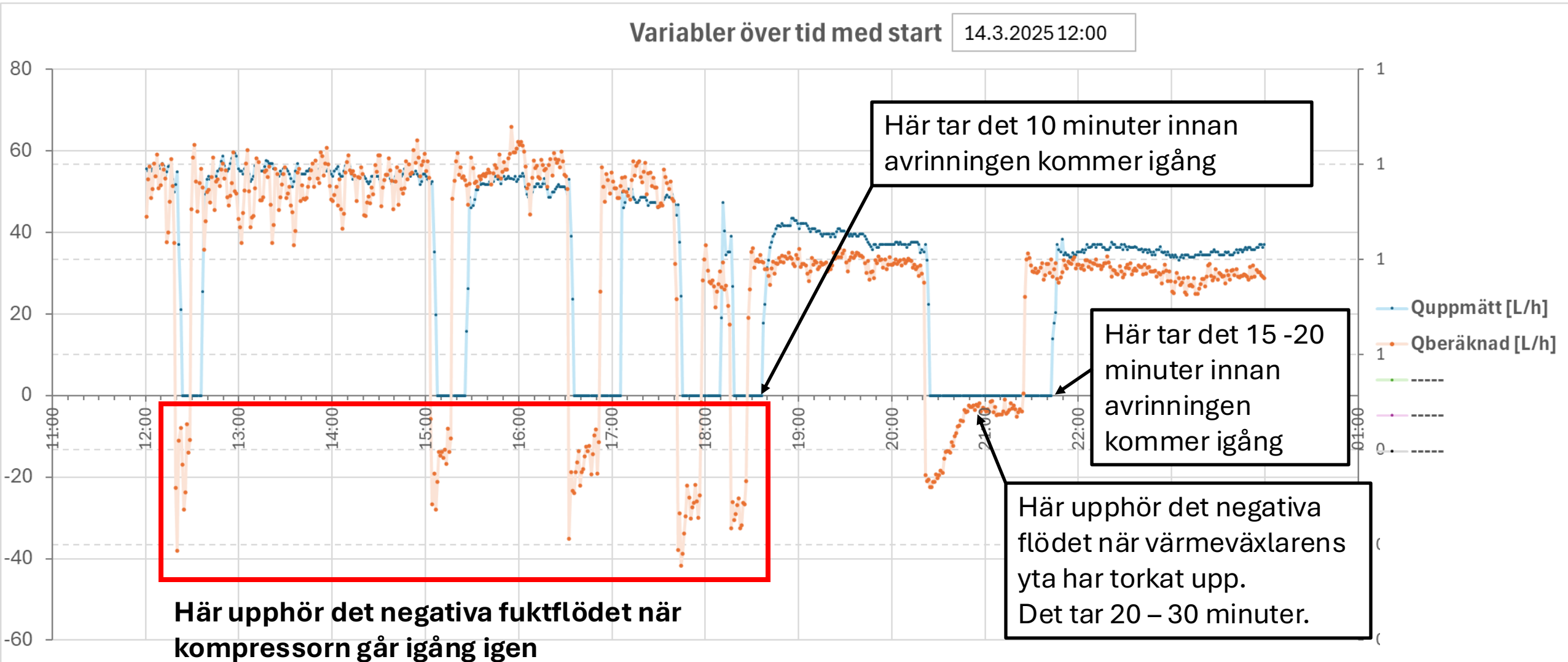
Negativa avfuktningensflöden förekommer

Variabler över tid med start 14.3.2025 12:00

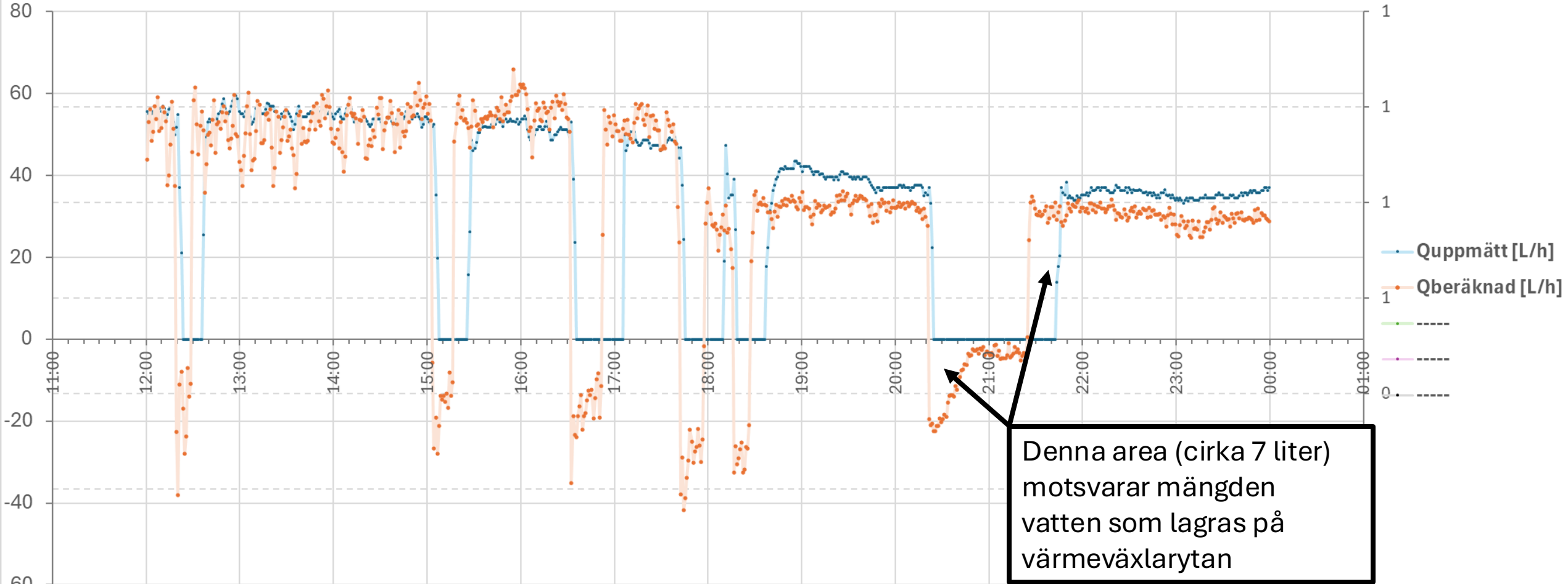
**Vid vissa tidpunkter är avfuktningensflödet negativt → FUKT ÅTERFÖRS!
(Detta syns bara med mätmetod 1)**

Negativa fuktflöden varar en begränsad tid

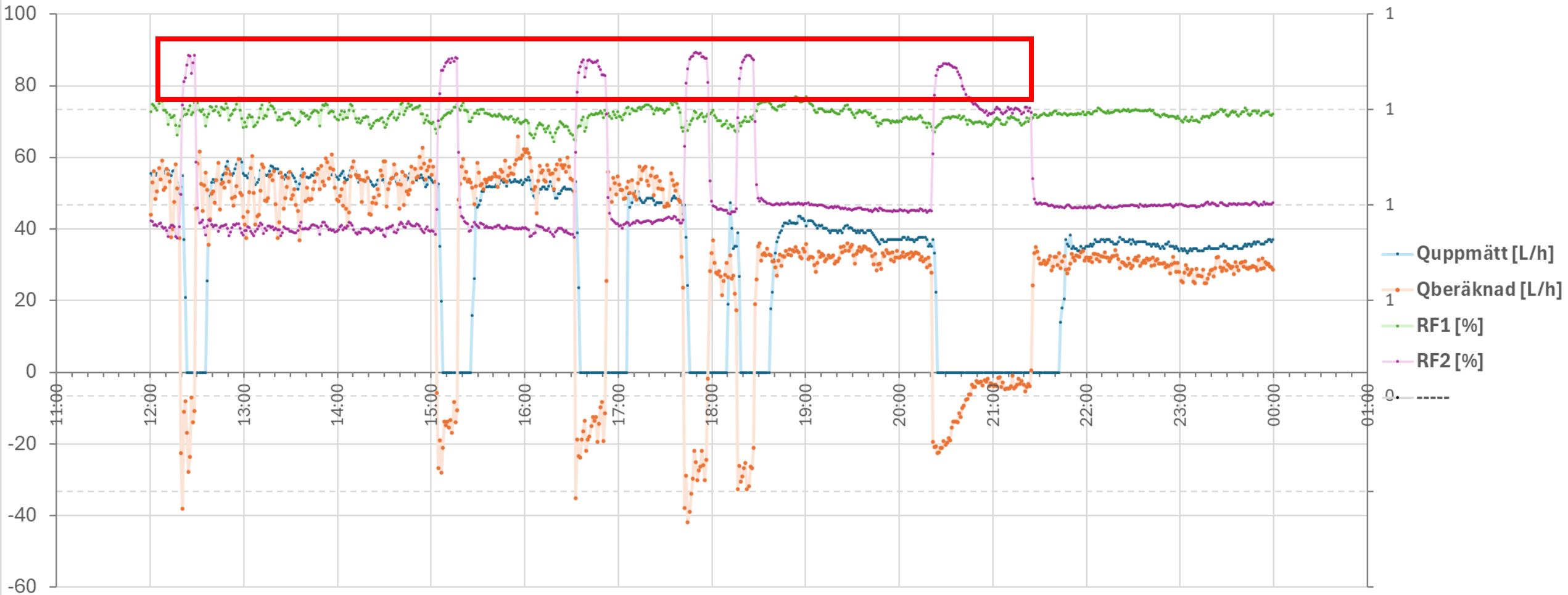
Lagrad vätskemängd i värmeväxlaren

Variabler över tid med start 14.3.2025 12:00

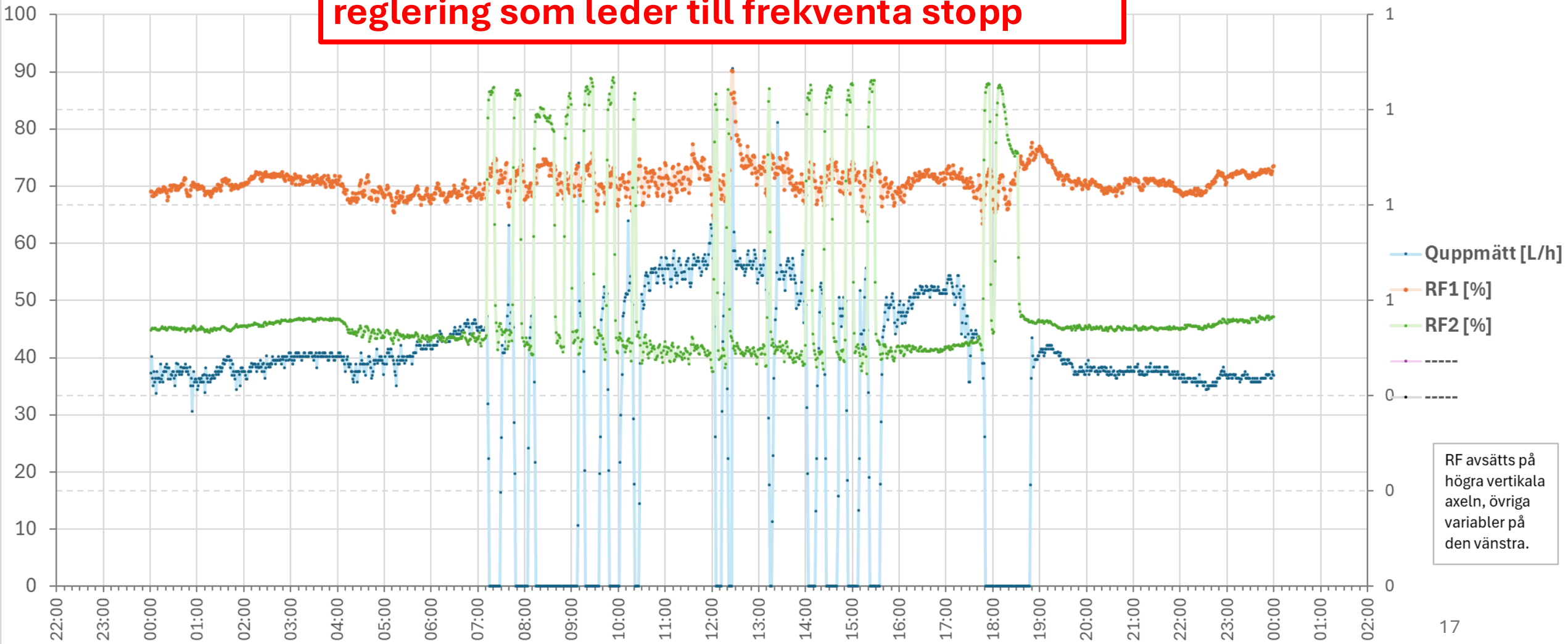
Utblåsning av fuktig luft efter kompressorstopp

80 – 90 % RF för luften som blåses ut medan värmeväxlaren torkar upp

Utblåsning av fuktig luft är ineffektivt

SLUTSATS: Man bör om möjligt undvika en reglering som leder till frekventa stopp

Alternativa lösningar på start/stopp-problemet

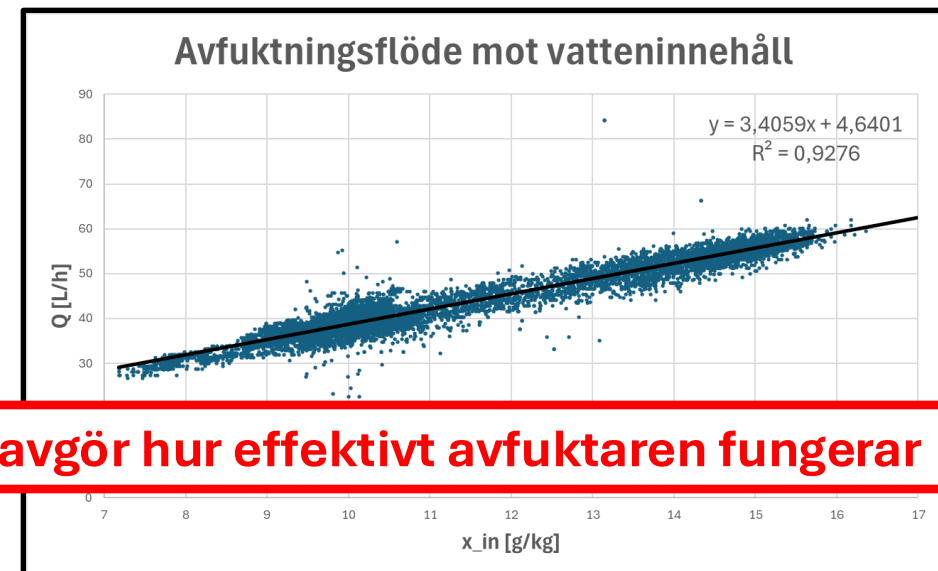
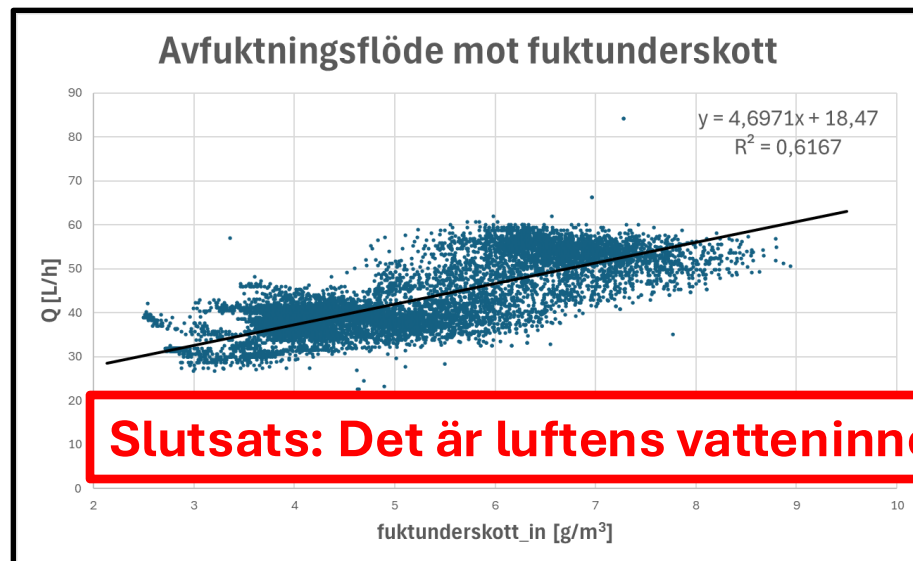
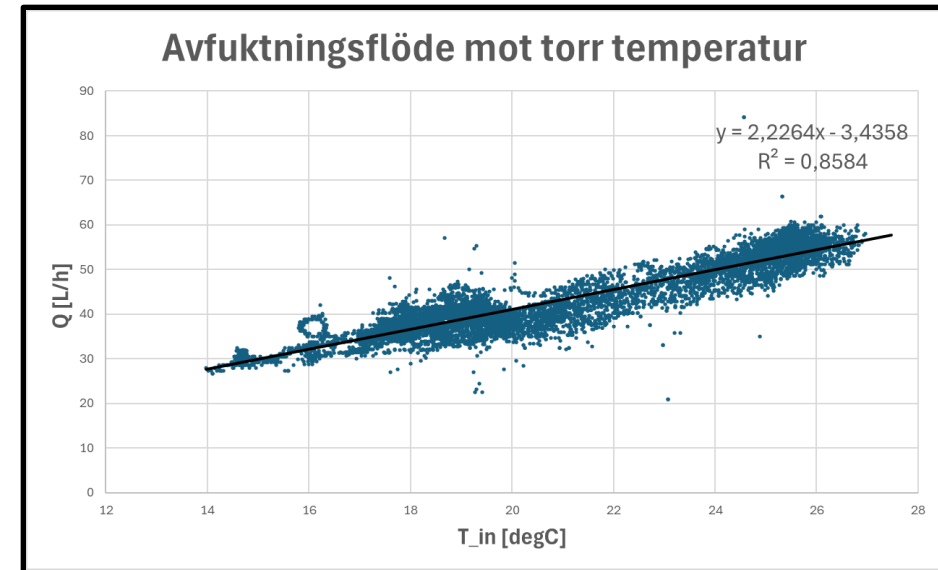
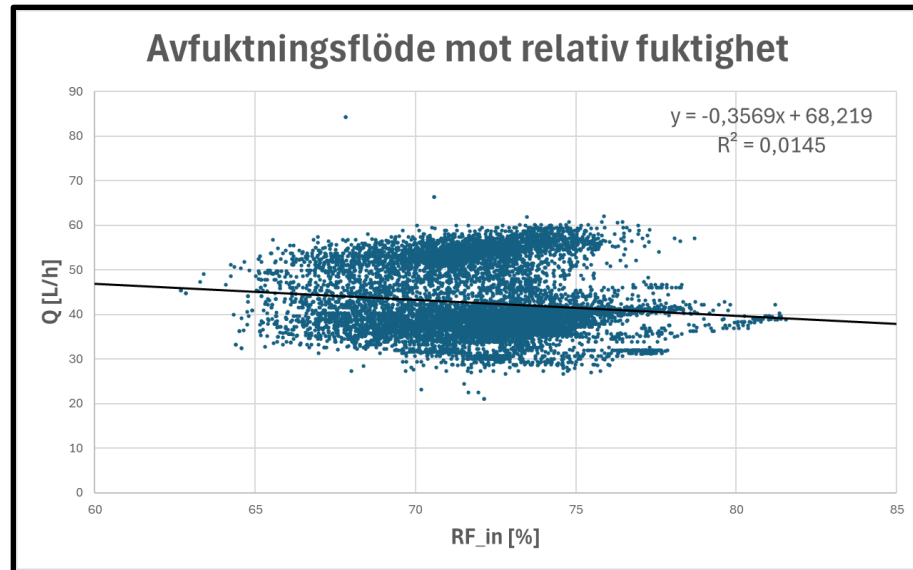
- Stänga fläkten då kompressorn står
  - Saktar ner upptorkningsprocessen, blåser inte ut luft med hög fuktighet
  - Vifra styrdes på detta sätt
  - Kan möjligen leda till algpåväxt i värmeväxlaren
- Större differens mellan start/stopp-fuktgränser
  - Färre, men längre stopp
  - Större variation i luftfuktigheten
- Om man har flera avfuktarenheter kan man stänga ner bara vissa av dem
  - Kräver central styrning eller olika fuktgränser för olika enheter
  - Kan leda till fuktighetsskillnader mellan olika delar av växthuset
- Varvtalsreglering av kompressor
  - Nanea har denna lösning

Kompressoravfuktarnas effektivitet

Beräkning enligt ideal drift

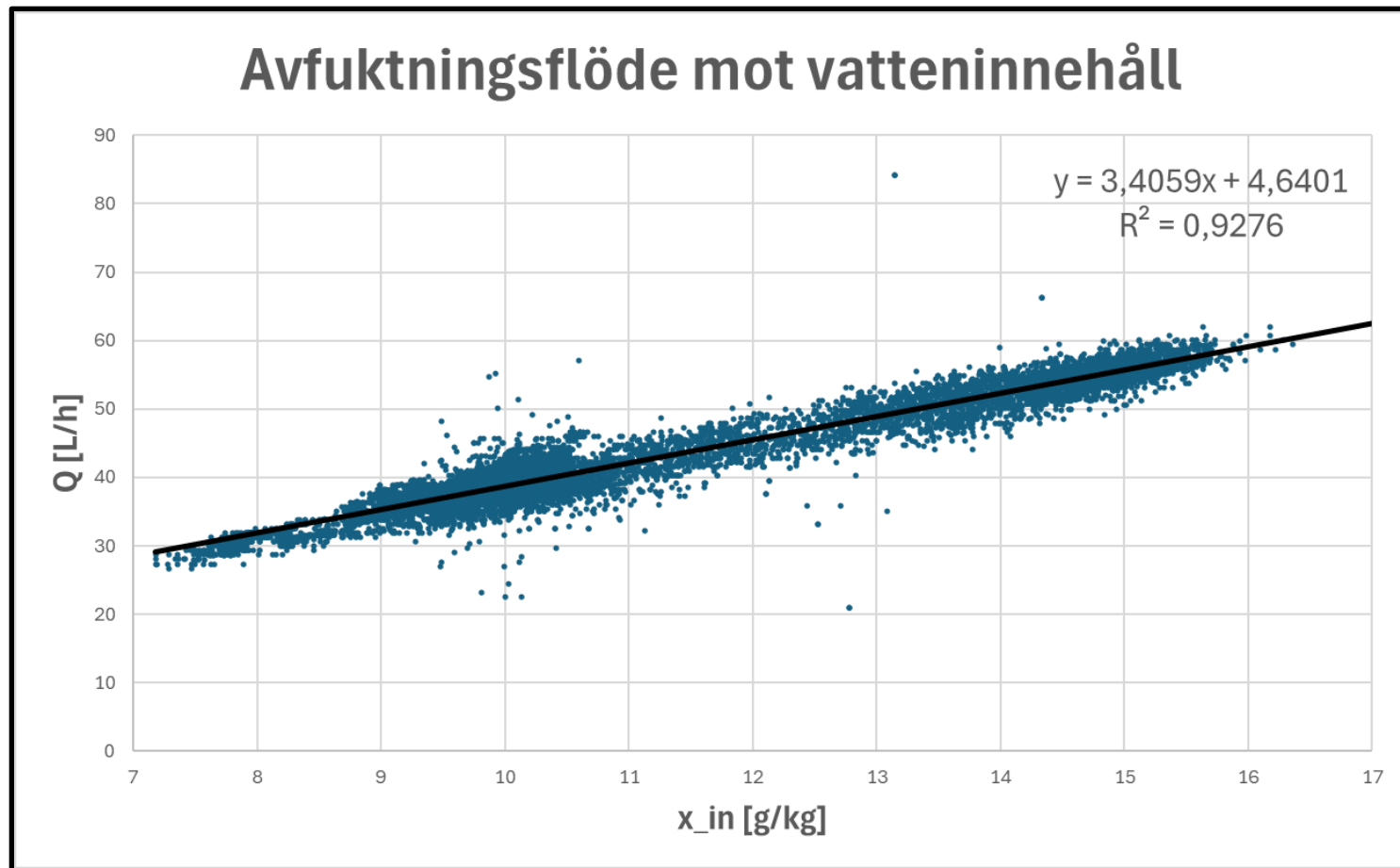
- Analysen av avfuktarnas effektivitet är gjord för perioder med kontinuerlig drift
- Pulserande drift är ineffektiv
- Vid ON/OFF-reglering bör man alltså förvänta sig en lägre verklig effektivitet än vad som här presenteras

DryGair i Tomathus 7.3 – 16.3.2025

Slutsats: Det är luftens vatteninnehåll som avgör hur effektivt avfuktaren fungerar

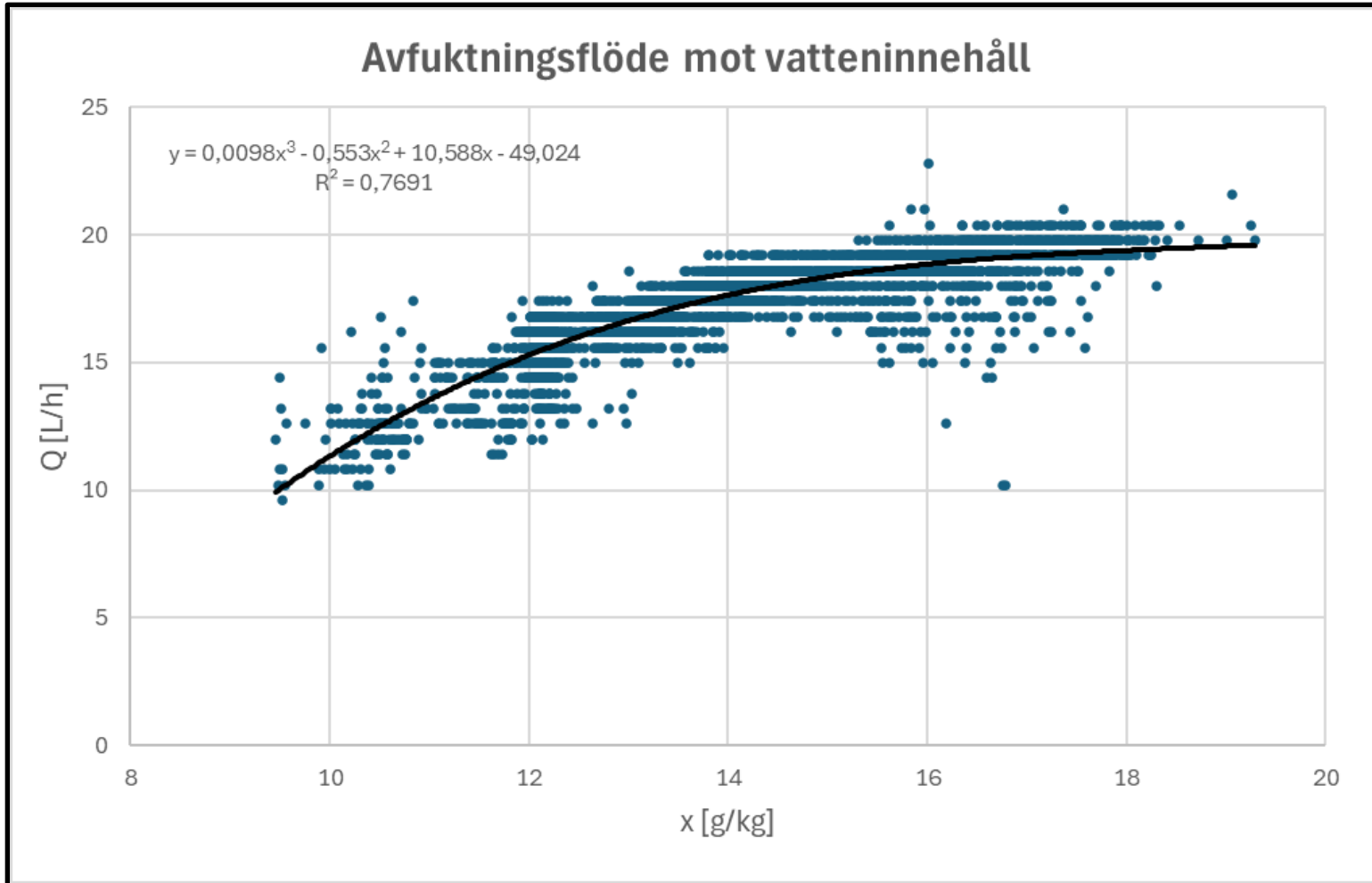
DryGair i Tomathus 7.3 – 16.3.2025

x [g/kg]	Q [L/h]	P [kW]	[kg _{H2O} /kWh]
8	31,9	12,0	2,7
10	38,7	12,0	3,2
12	45,5	12,0	3,8
14	52,3	12,0	4,4
16	59,1	12,0	4,9

↑
Baserat på leverantörens effektuppgift. Stämmer överens med uppmätt effekt.

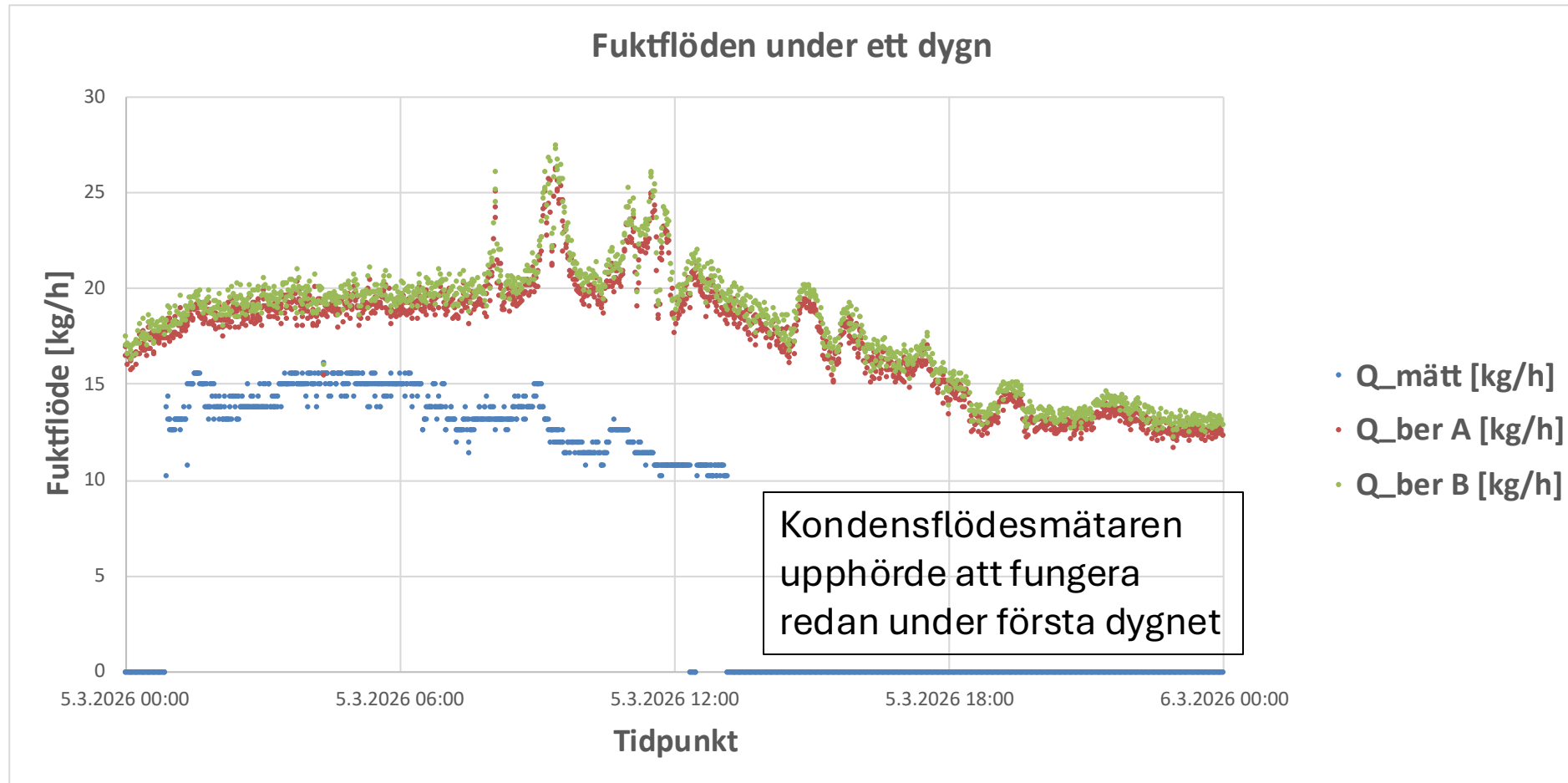
Vifra i Gurkhus 1.4 – 7.4.2025

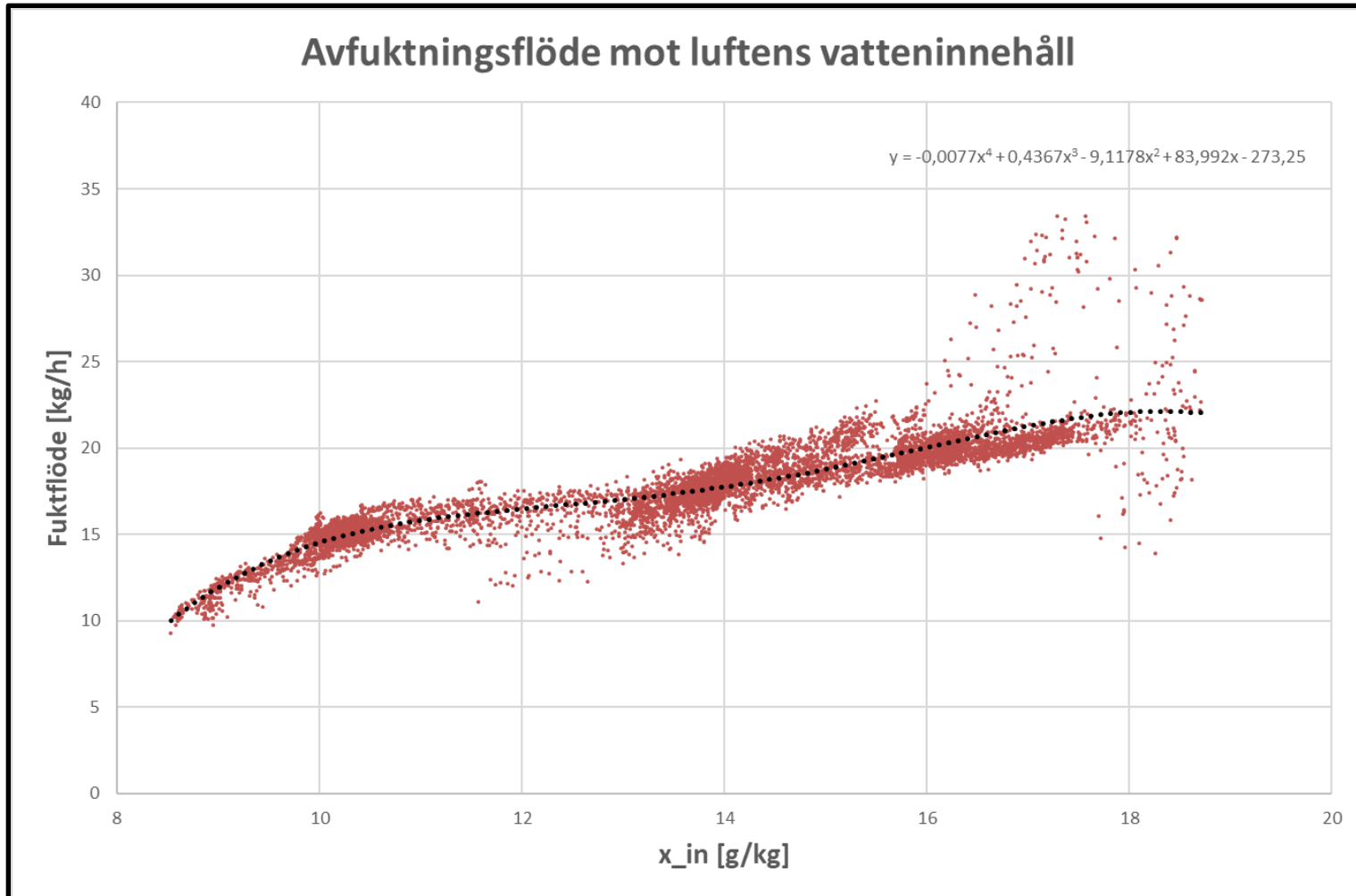
x [g/kg]	Q [L/h]	P [kW]	[kg _{H2O} /kWh]
10	11,4	3,9	2,9
12	15,3	3,9	3,9
14	17,7	3,9	4,5
16	19,0	3,9	4,9
18	19,5	3,9	5,0

Baserat på leverantörens effektuppgift. Effekten ej kontrollerad.
Boosterfläktar (600 W) ingår inte.

Nanea mättes med annan metod än de andra två

Nanea i tomathus 4 – 18.3.2026

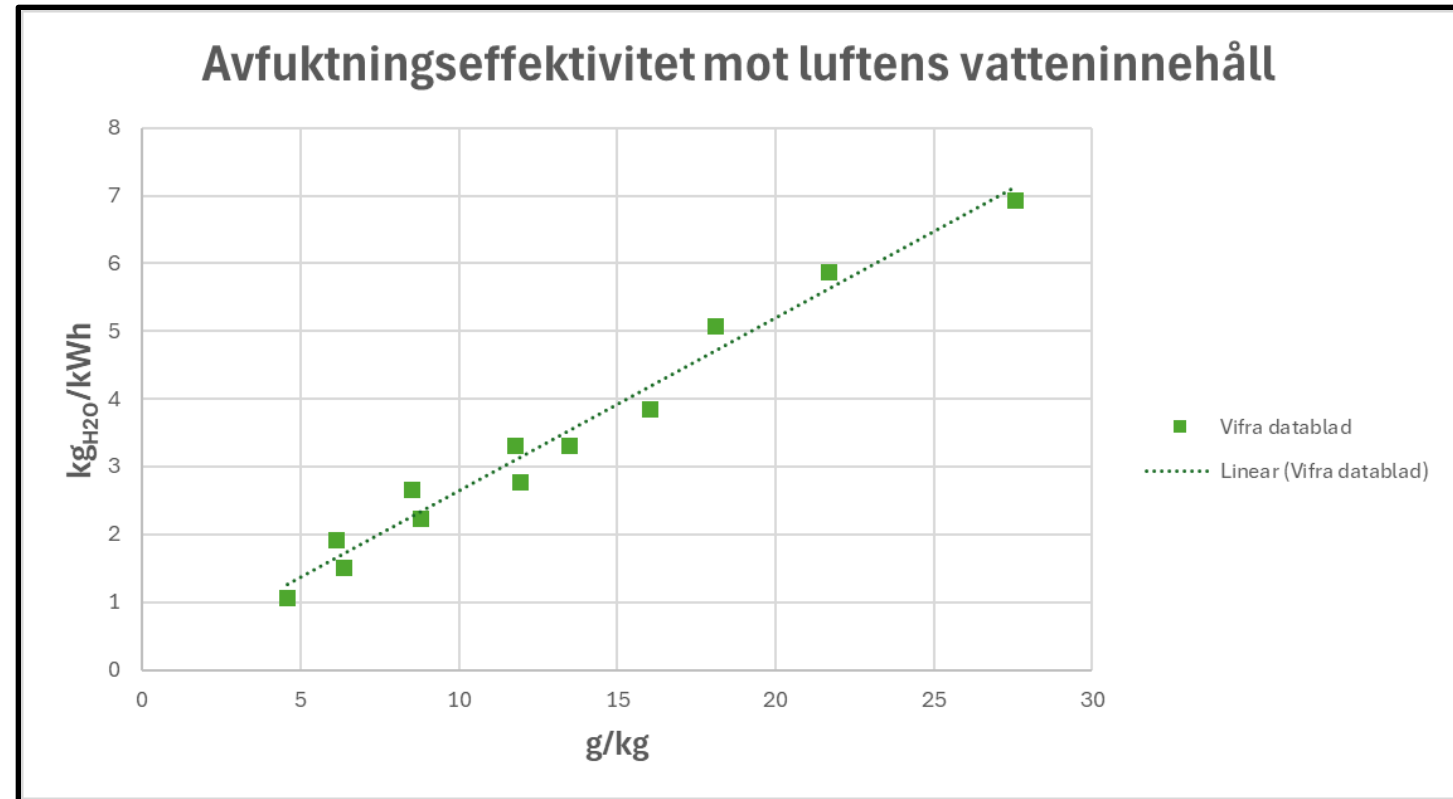
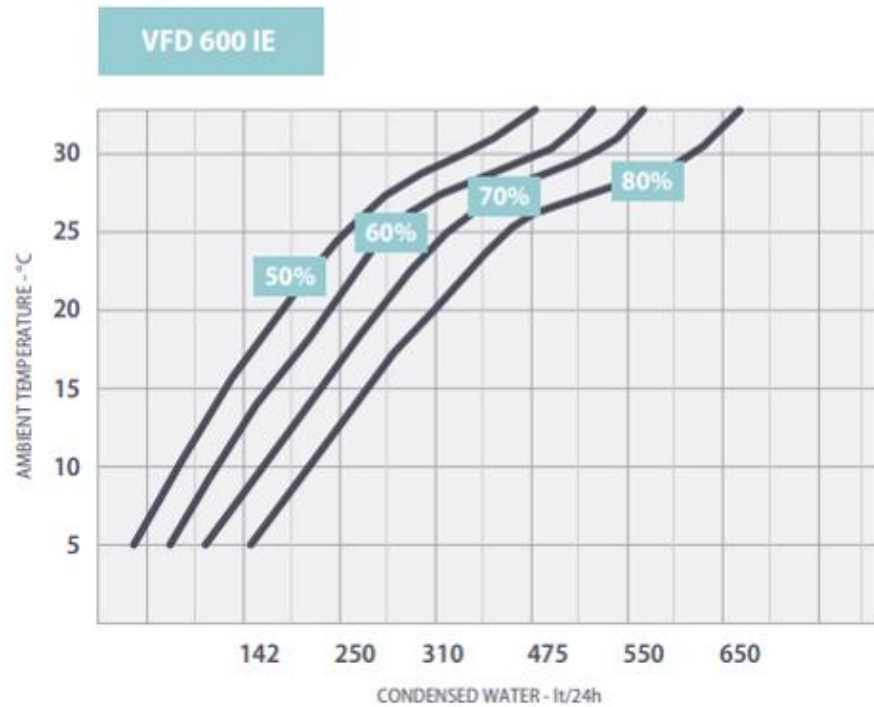
x [g/kg]	Q [L/h]	P [kW]	[kg _{H2O} /kWh]
9	14,6	7,1	2,0
10	14,6	7,1	2,0
12	16,6	7,1	2,3
14	18,1	7,1	2,5
16	20,6	7,1	2,9
18	23,0	7,1	3,2

↑

Baserat på leverantörens effektuppgift. Effekten ej kontrollmätt.
Boosterfläktar (700 W) ingår inte.

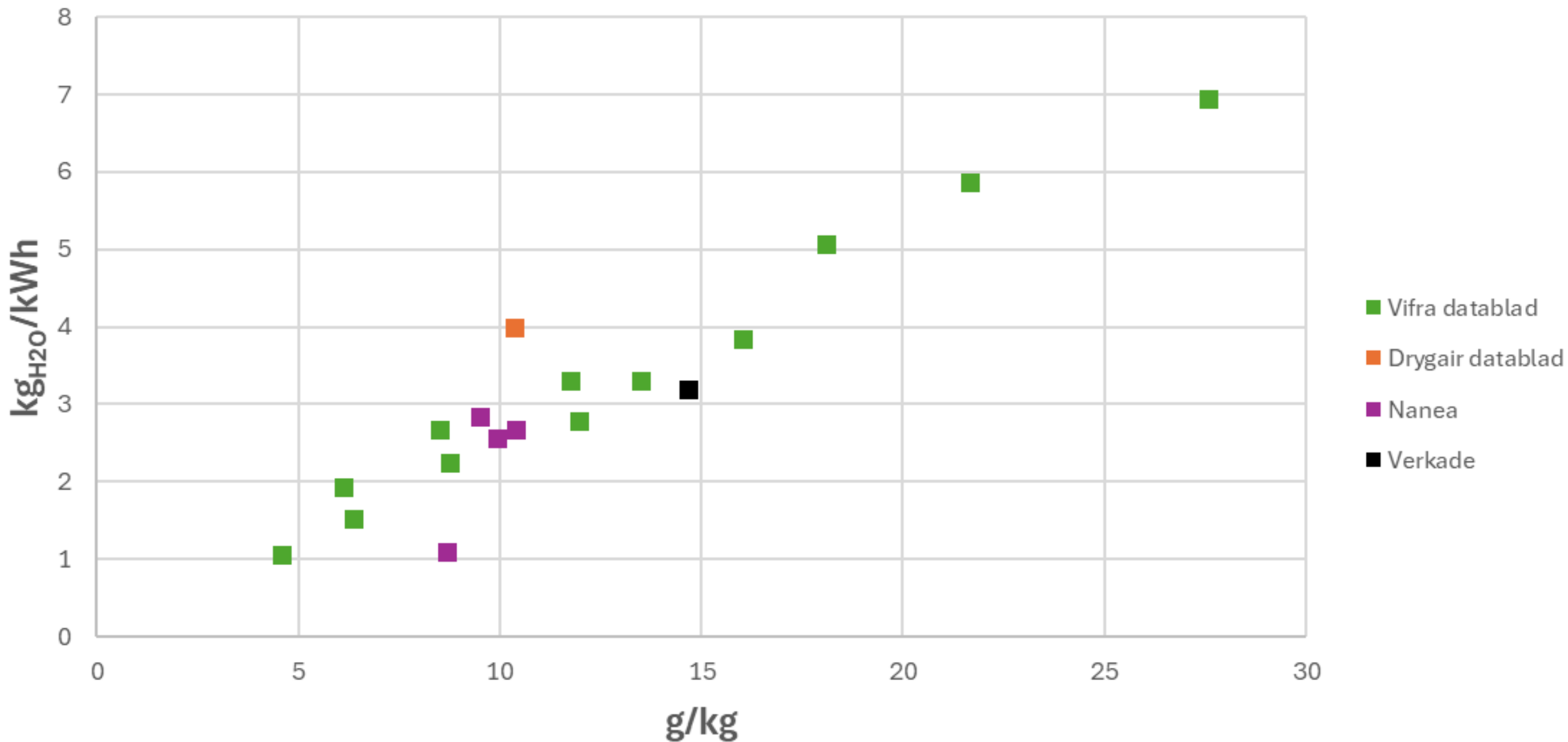
Data från Vifras datablad översatta till vatteninnehåll

CONDENSED WATER AT DIFFERENT AMBIENT TEMPERATURE AND HUMIDITY CONDITIONS (lt/24h)

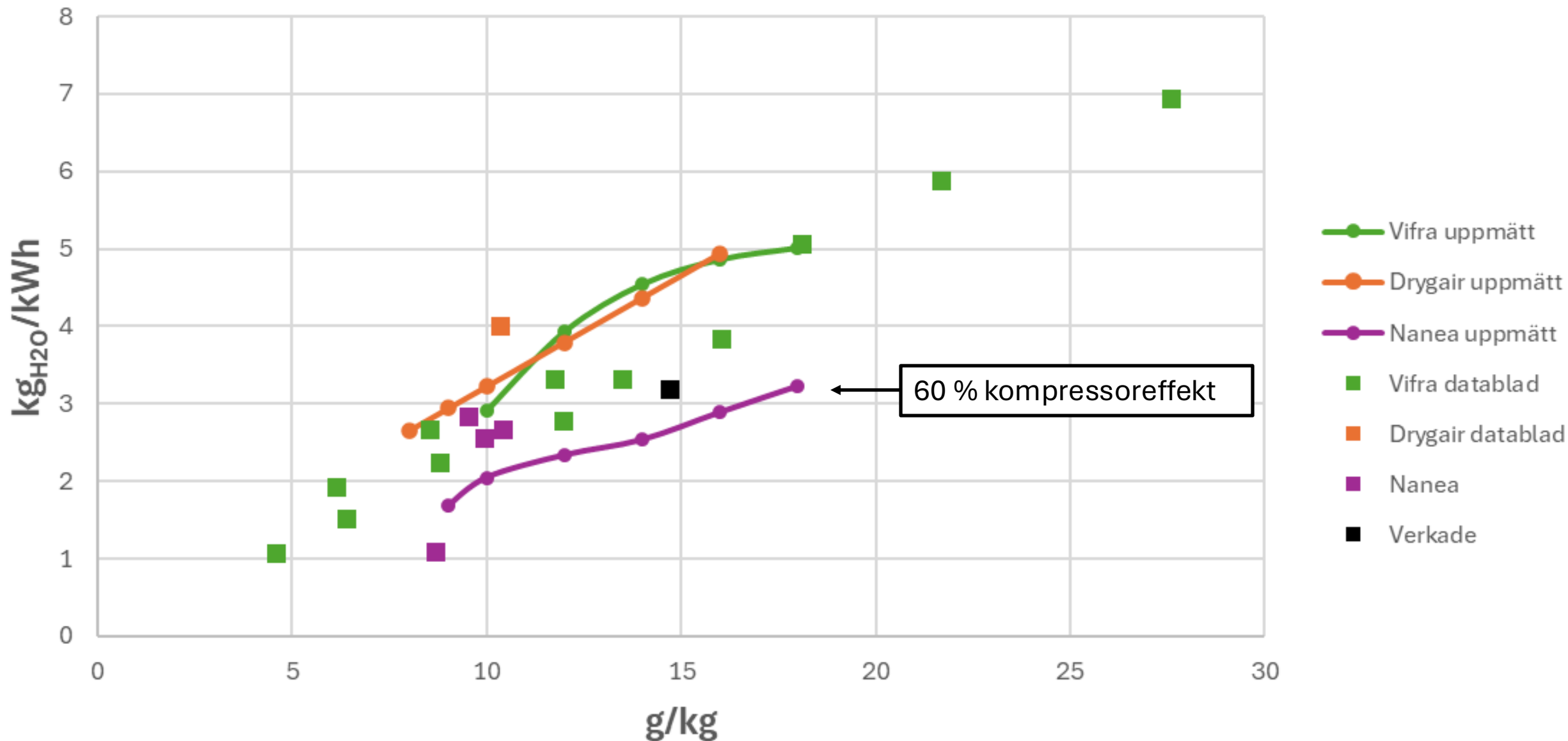

	10 °C 60%	10 °C 80%	15 °C 60%	15 °C 80%	20 °C 60%	20 °C 80%	25 °C 60%	25 °C 80%	27 °C 60%	27 °C 80%	30 °C 80%	32 °C 90%
VFD 600 IE	100	180	142	250	210	310	260	360	310	475	550	650

Avfuktningseffektivitet mot luftens vatteninnehåll

Avfuktningseffektivitet mot luftens vatteninnehåll

Slutsatser om kompressoravfuktare

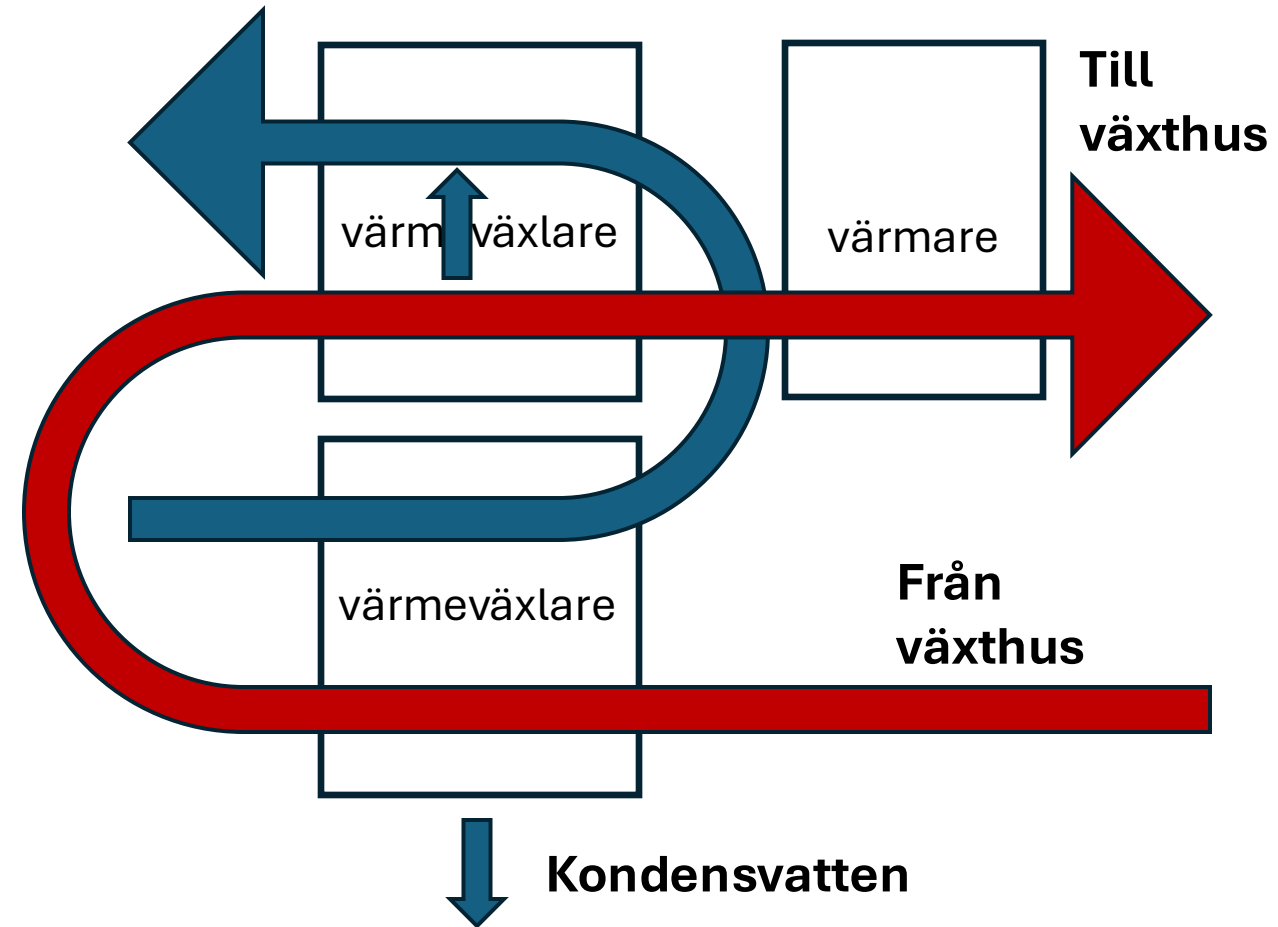
- Avfuktarnas prestanda motsvarar i stort sett leverantörernas uppgifter
- Avfuktningsflödet [$\text{kg}_{\text{fukt}}/\text{h}$] och effektiviteten [$\text{kWh}/\text{kg}_{\text{fukt}}$] beror av luftens vatteninnehåll
- Reglermetoden kan ha betydande inverkan på effektiviteten

NW-anläggningens effektivitet

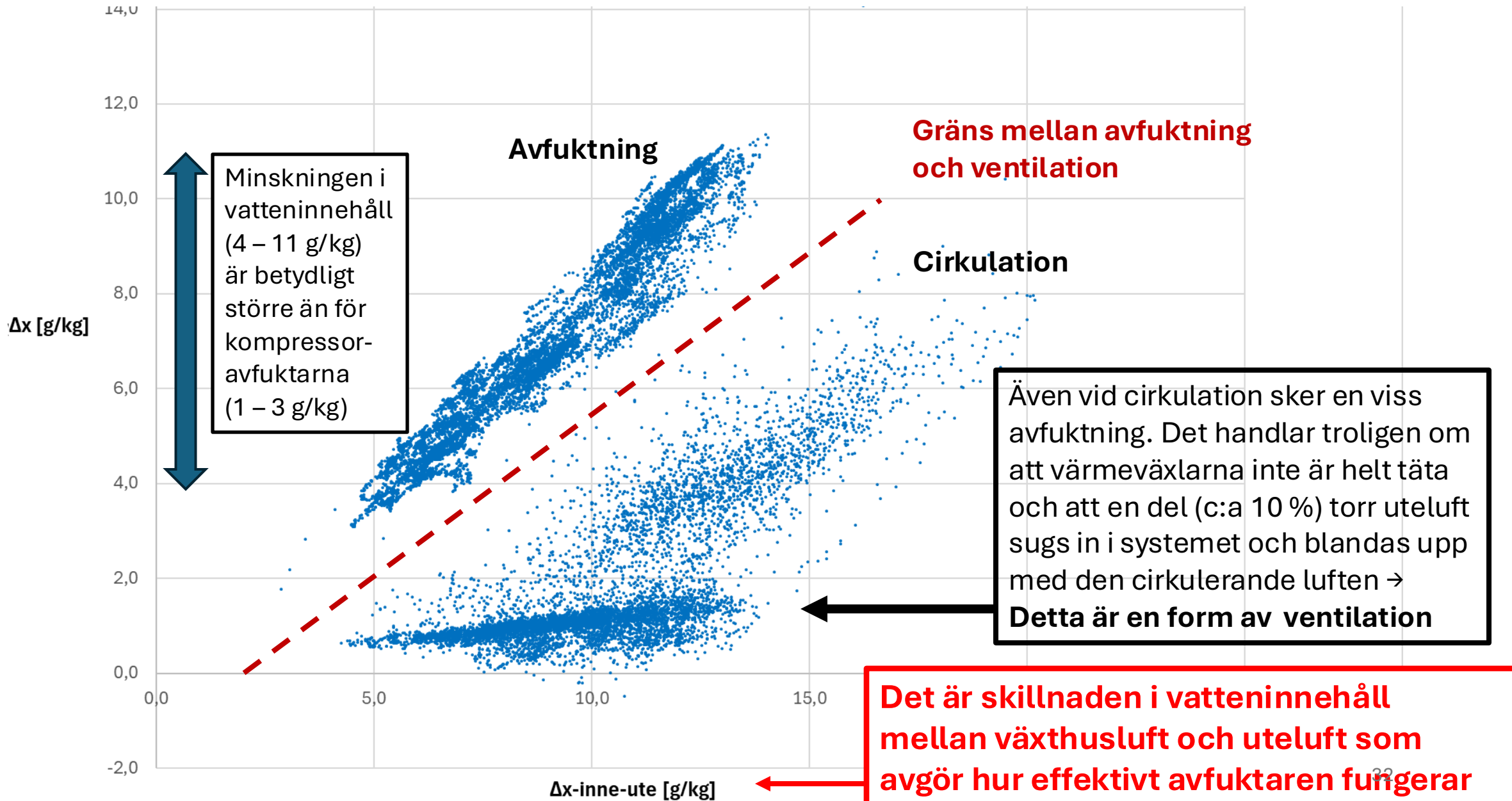
NW systems i gurkhus april 2025

- Funktionen är beroende av uteluftens temperatur och fuktighet
- Anläggningen testades vid utlufttillstånd som rådde i april 2025
- Mätningarna är gjorda med metod 1 (förändring i luftens vatteninnehåll)
- Mätningarna gjorda på "Size1"-modellen

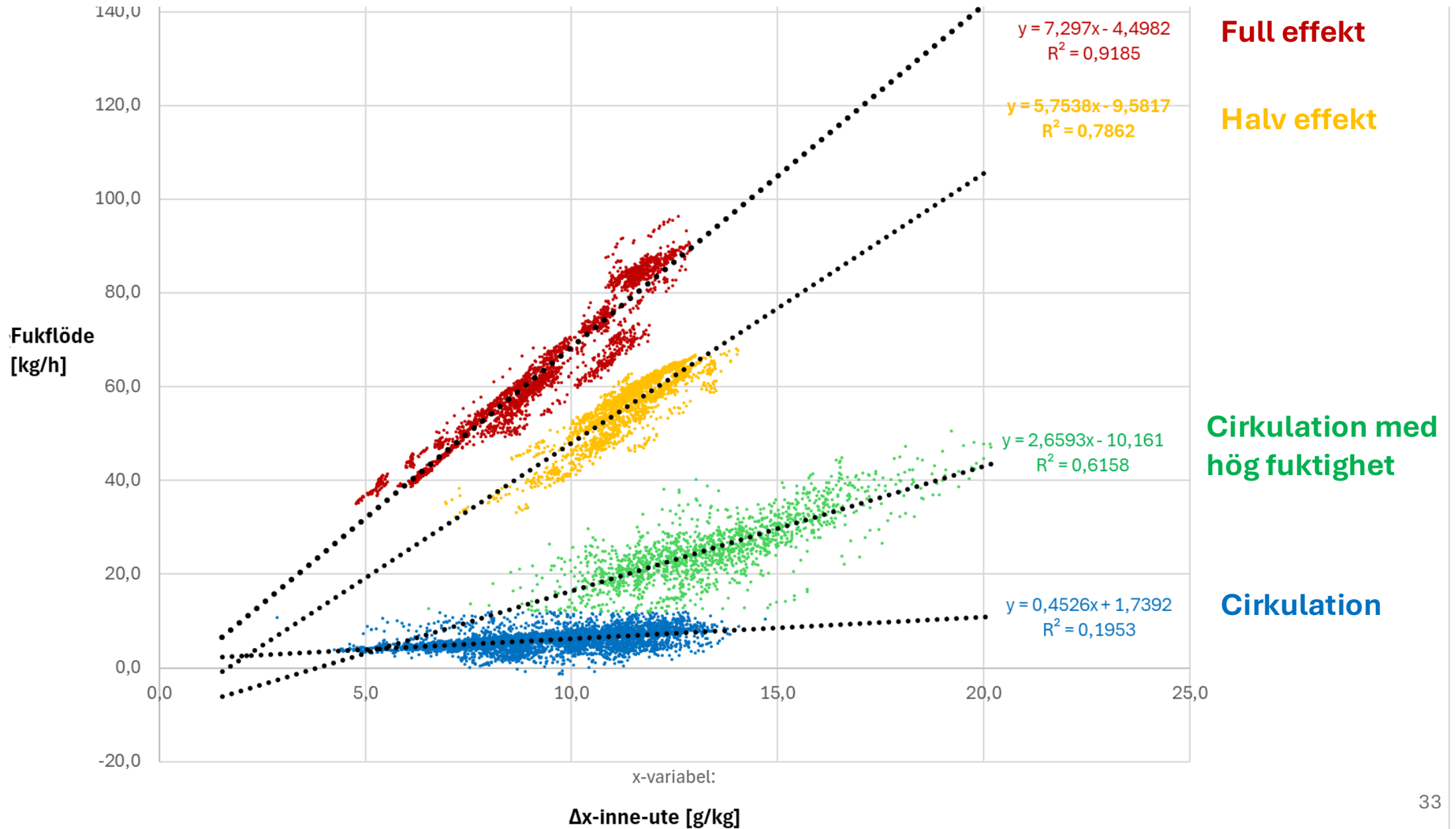
Anläggningsleverantören har senare gjort vissa förbättringar i funktionen, vilka alltså inte syns i våra mätdata.

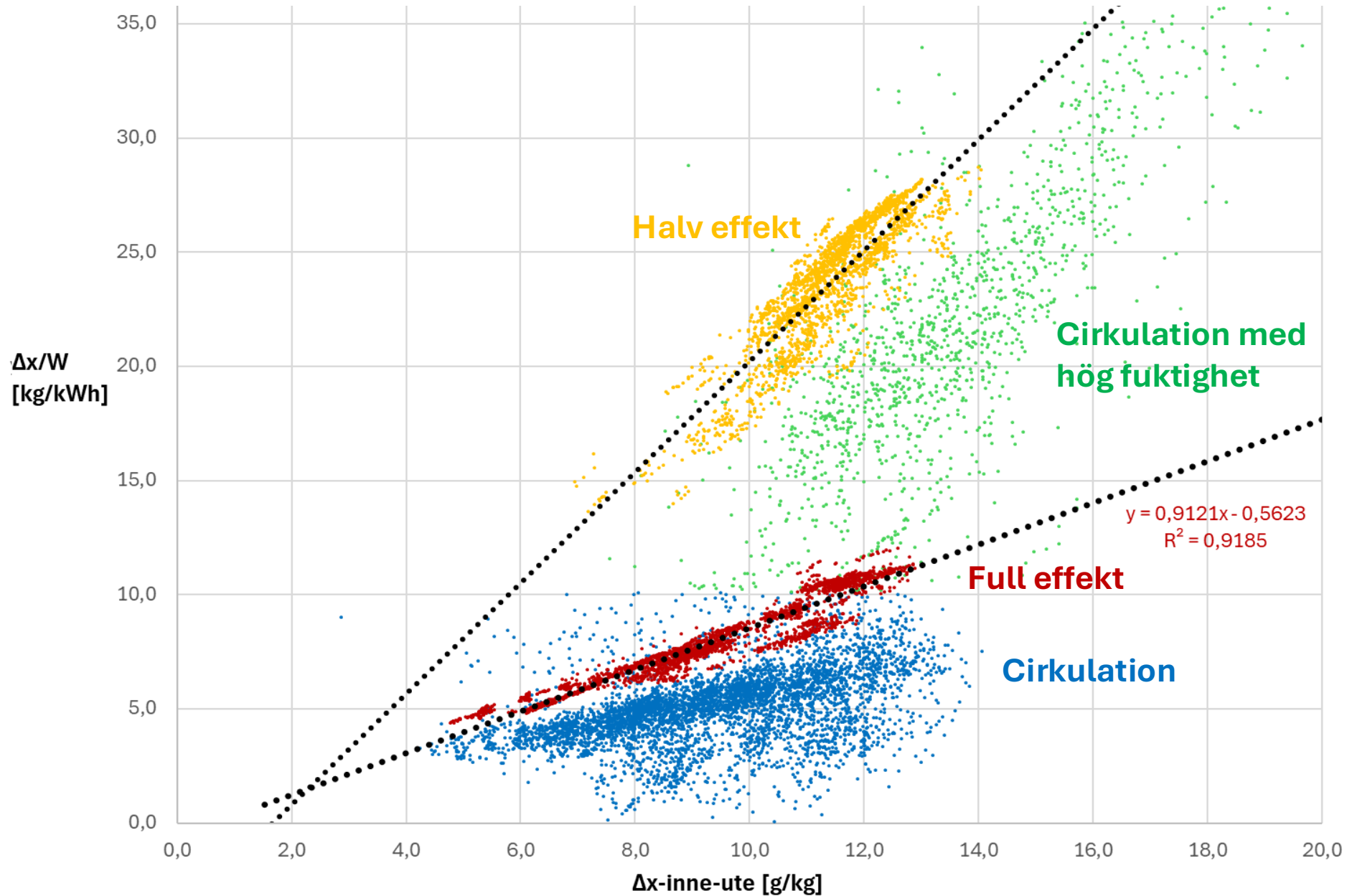
Avfuktning mot vatteninnehållsskillnad inne-ute

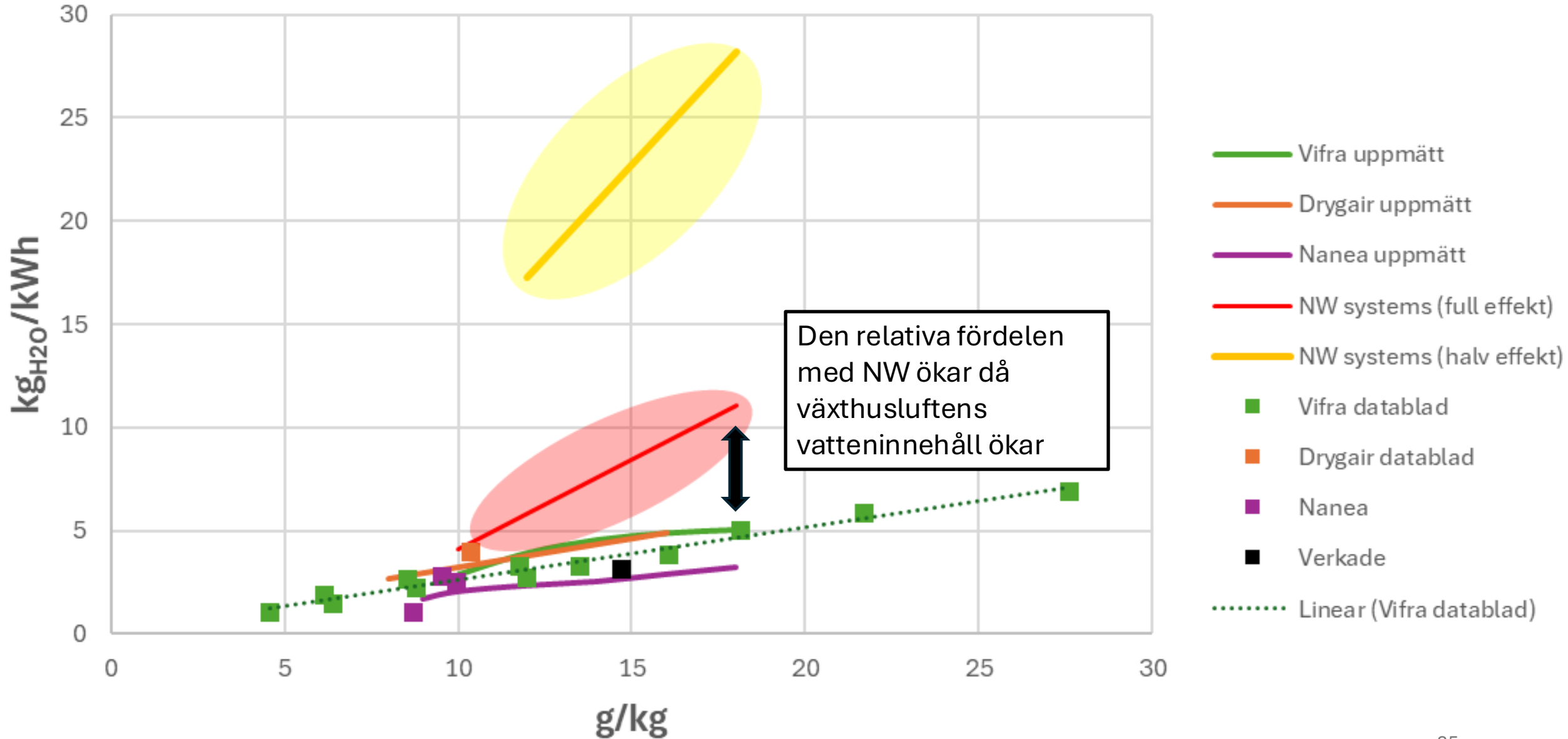
Avfuktningsflöden vid olika driftlägen

Avfuktningseffektivitet vid olika driftlägen

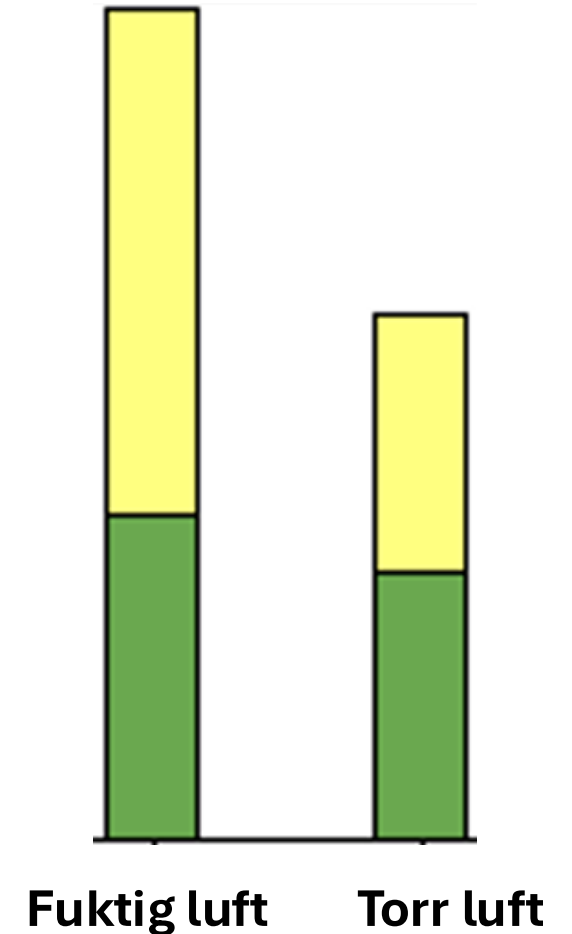
Avfuktningseffektivitet mot luftens vatteninnehåll

Värmeförluster/värmeåtervinning

Värmeförluster vid avfuktning

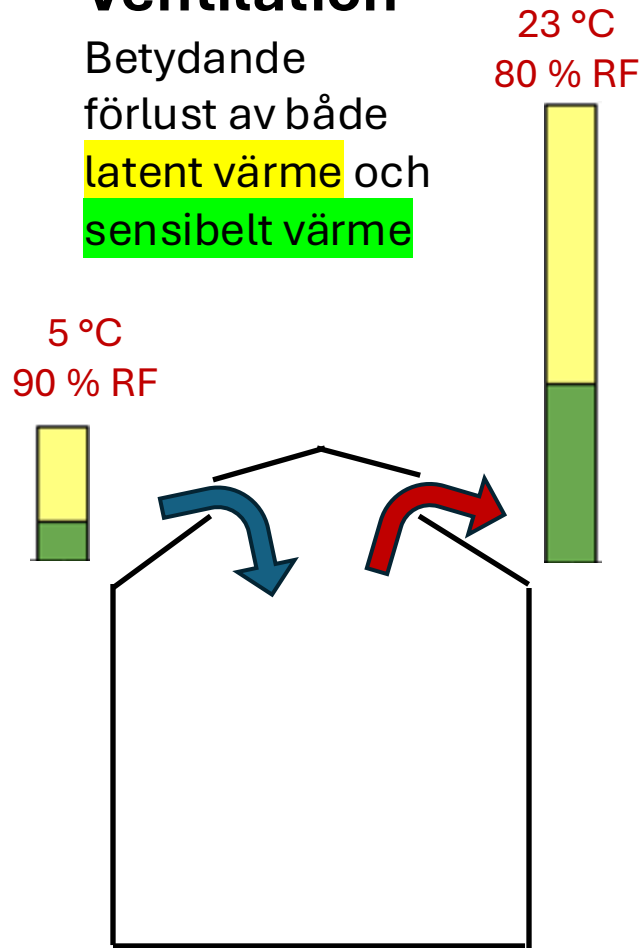
- Fuktig luft innehåller värmeenergi i två former:
  1. **Sensibelt värme**, som är relaterad till luftens temperatur
  2. **Latent värme**, som är relaterad till att vattnet i luften finns i ångform snarare än vätskeform
- Torrare luft (lägre absolut fuktighet) innehåller mindre vattenånga och därmed mindre latent värme.
- När fuktig växthusluft (via ventilation eller avfuktare) ersätts med torrare luft innebär det alltid en förlust av latent värme.
- Om den ersättande luften är kallare än växthusluften blir det också en förlust av sensibelt värme.
- För god värmemässig avfuktningseffektivitet (låg värmeförlust per kg borttaget vatten) bör minskningen i latent värme vara stor i förhållande till minskningen av sensibelt värme.

Värmeförluster/återvinning per kg luft

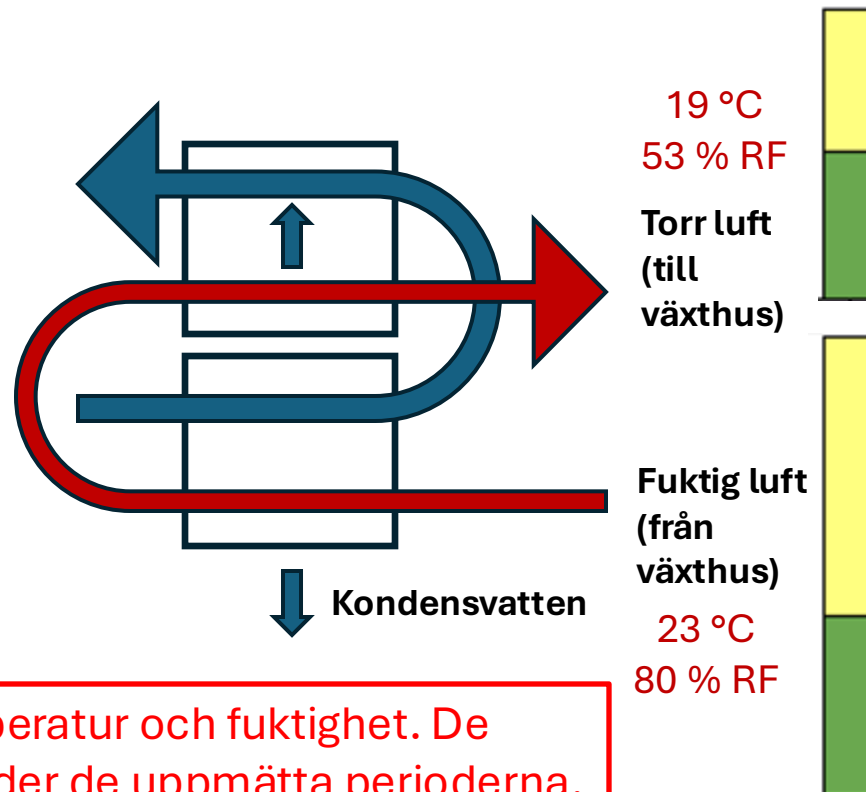
Ventilation

Betydande förlust av både latent värme och sensibelt värme

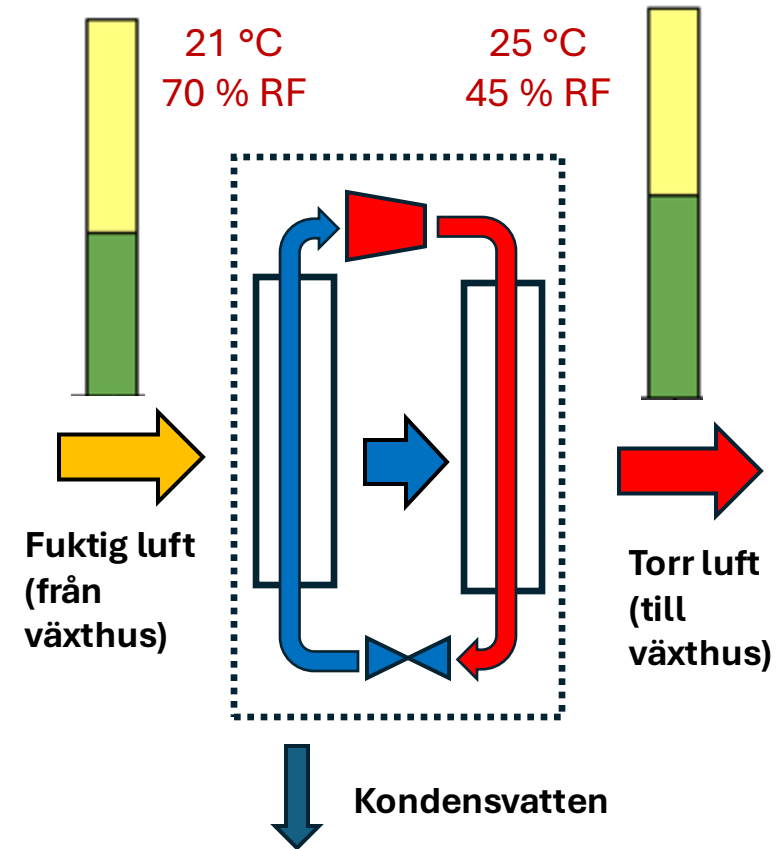
NW:s avfuktare

Betydande förlust av latent värme, men liten förlust av sensibelt värme

Kompressoravfuktare

Latent värme omvandlas till sensibelt värme

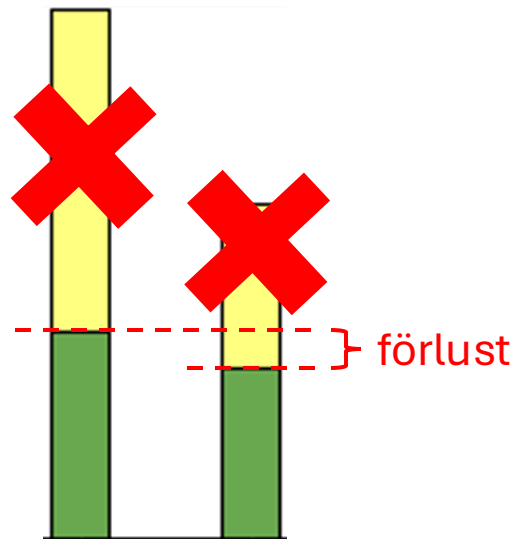
Värdena beror av uteluftens temperatur och fuktighet. De värden som ges här är typiska under de uppmätta perioderna.

Två sätt att tänka kring värmeförluster

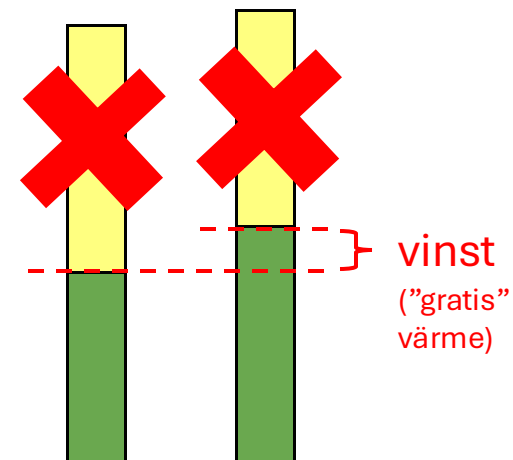
1. Endast sensibelt värme räknas

- Man vill bli av med vattenånga.
- Då försvinner samtidigt latent värmeenergi.
- Ett energineutralt resultat är att bli av med vattenånga utan att lufttemperaturen sjunker.
- En kompressoravfuktare genererar värme genom att använda spillenergi (latent värme) för att öka temperaturen.

NW:s avfuktare

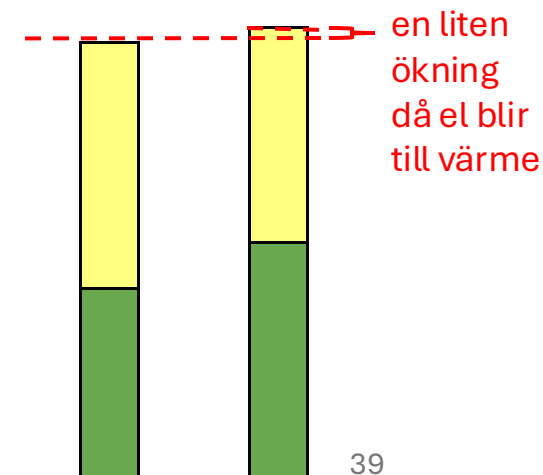
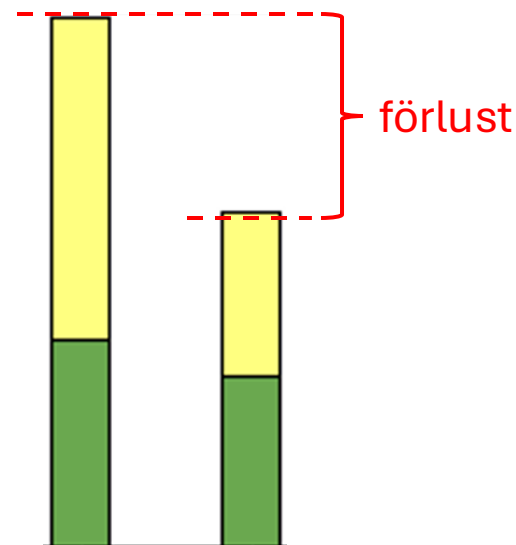

Kompressoravfuktare (Drygair)

2. All värmeenergi räknas

- Ett energineutralt resultat är att bli av med vattenånga utan att energi lämnar växthuset.
- En kompressoravfuktare genererar inte värme, den bara omvandlar latent värme till sensibelt värme.
- Dessutom omvandlas använd el till värme.

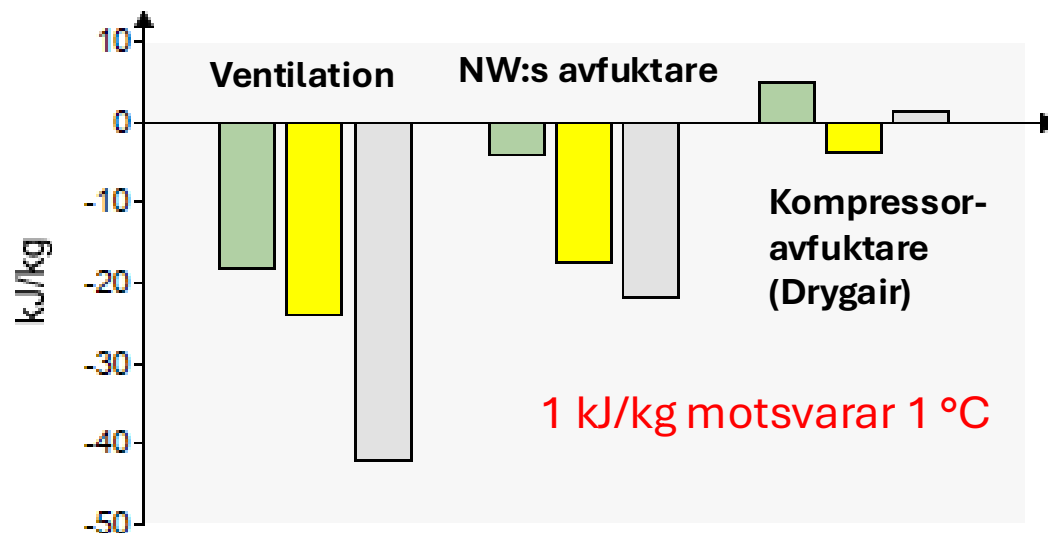

Jämförelse av tre avfuktningmetoder

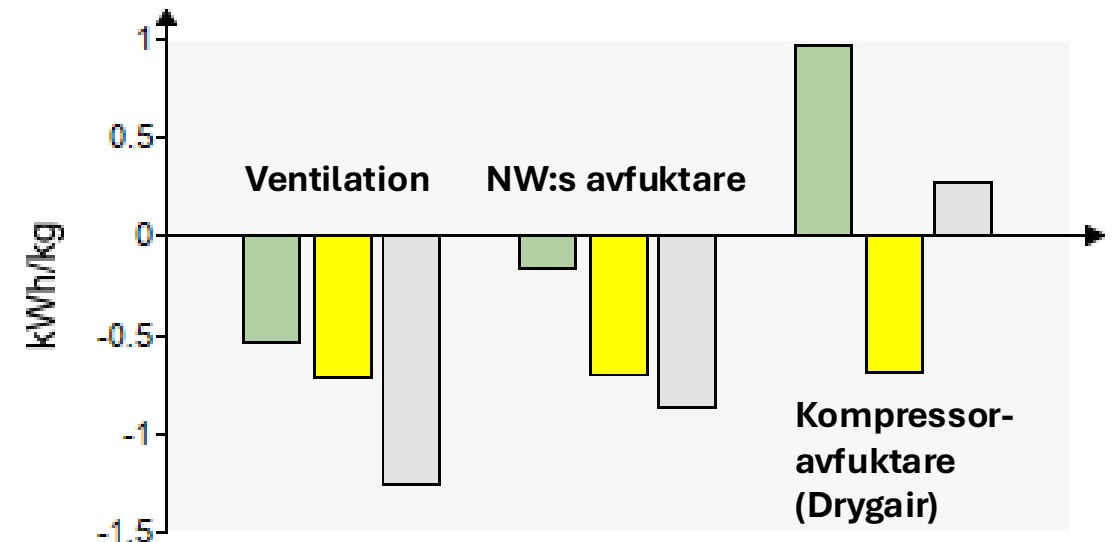
Figurerna visar förändringen i luftens värmeenergi (**sensibelt**, **latent** och **totalt**) från fuktig till torr luft

- negativa värden betyder att avfuktningen bortför värmeenergi från växthuset
- positiva värden betyder att avfuktningen tillför värmeenergi till växthuset

Energiförändring per kg hanterad luft

Energiförändring per kg bortförd fukt

Typiska uppmätta värden på värmeförluster/återvinning

Ventilation

- Energi per kg i varm fuktig luft (23 °C, 80 % RF)
- Energi per kg i kall uteluft (5 °C, 90 % RF)
- Värmeförlust per kg luft
- **Värmeförlust per kg borttaget vatten**

Sensibelt

23 kJ/kg_L

5 kJ/kg_L

18 kJ/kg_L

0,54 kWh/kg_v

Latent

36 kJ/kg_L

12 kJ/kg_L

24 kJ/kg_L

0,71 kWh/kg_v

Totalt

59 kJ/kg_L

17 kJ/kg_L

42 kJ/kg_L

1,25 kWh/kg_v

NW:s avfuktare

- Energi per kg i fuktig luft (23 °C, 80 % RF)
- Energi per kg i torr luft (19 °C, 53 % RF)
- Värmeförlust per kg luft
- **Värmeförlust per kg borttaget vatten**

Sensibelt

23 kJ/kg_L

19 kJ/kg_L

4 kJ/kg_L

0,16 kWh/kg_v

Latent

36 kJ/kg_L

19 kJ/kg_L

17 kJ/kg_L

0,71 kWh/kg_v

Totalt

59 kJ/kg_L

38 kJ/kg_L

21 kJ/kg_L

0,87 kWh/kg_v

Kompressoravfuktare (Drygair)

- Energi per kg i fuktig luft (21 °C, 70 % RF)
- Energi per kg i torr luft (26 °C, 45 % RF)
- Värmeförlust per kg luft
- **Värmeförlust per kg borttaget vatten**

Sensibelt

21 kJ/kg_L

26 kJ/kg_L

-5 kJ/kg_L

-0,96 kWh/kg_v

Latent

28 kJ/kg_L

24 kJ/kg_L

4 kJ/kg_L

0,68 kWh/kg_v

Totalt

49 kJ/kg_L

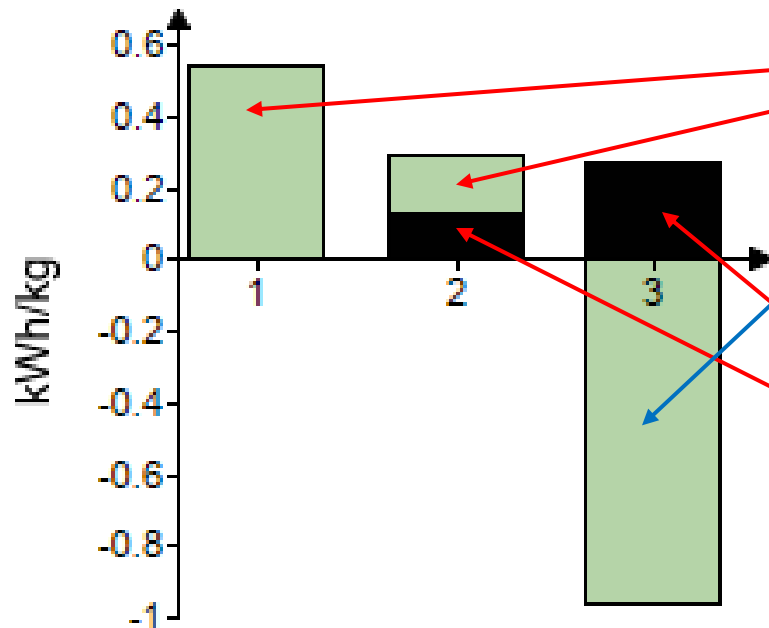
50 kJ/kg_L

-1 kJ/kg_L

-0,28 kWh/kg_v

Energiåtgång per kg borttaget vatten (tanke sätt 1)

	Elförbrukning	Sensibel värmeförlust	Totalt (el + sensibel)
1) Ventilation	-	0,00 ..0,54 kWh/kg _v	0,00..0,54 kWh/kg _v
2) NW:s avfuktare (full effekt)	0,13 kWh/kg _v	0,00 ..0,16 kWh/kg _v	0,00..0,29 kWh/kg _v
3) Kompressoravfuktare	0,28 kWh/kg _v	-0,96 ..0,00 kWh/kg _v	-0,68 ..0,28 kWh/kg _v

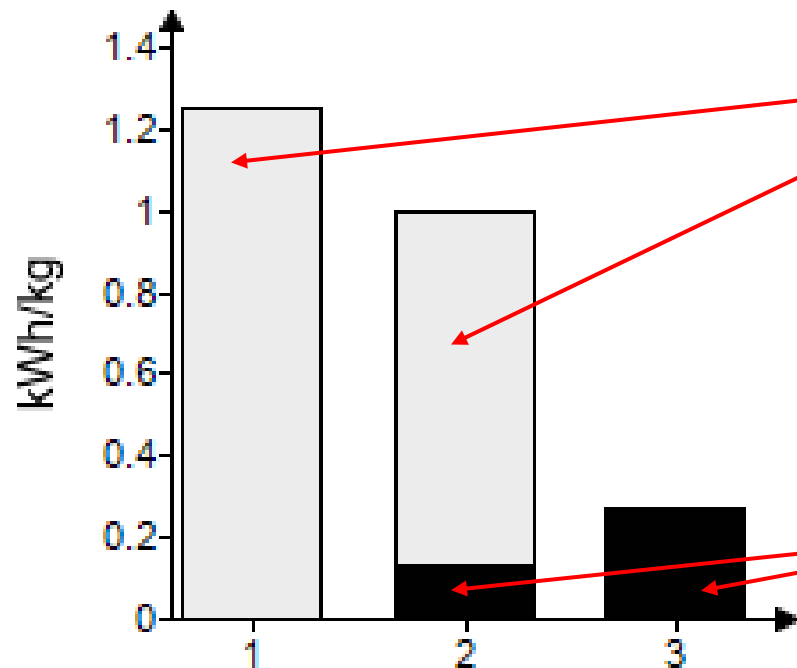
Potentiell **ökning**/minskning i värmeförbrukningen

Värmeförlusten blir en kostnad bara i den mån den genererar ett värmeunderskott i växthuset som ökar värmeförbrukningen. Värmevinsten blir likaså en inbesparing bara om det finns ett värmeunderskott. Värmeförlustens storlek beror av uteluftens tillstånd. Den är här beräknad för 5 °C, 90 % RF.

Elförbrukning

Energiåtgång per kg borttaget vatten (tanke sätt 2)

	Elförbrukning	Total värmeförlust	Totalt (el + total värme)
1) Ventilation	-	0,00 .. 1,25 kWh/kg _v	0,00..1,25 kWh/kg _v
2) NW:s avfuktare (full effekt)	0,13 kWh/kg _v	0,00 ..0,87 kWh/kg _v	0,00..1,00 kWh/kg _v
3) Kompressoravfuktare	0,28 kWh/kg _v	-0,28 ..0,00 kWh/kg _v	0,00..0,28 kWh/kg _v

Potentiell ökning i värmeförbrukningen

Värmeförlusten blir en kostnad bara i den mån den genererar ett värmeunderskott i växthuset som ökar värmeförbrukningen.

Värmeförlustens storlek beror av uteluftens tillstånd. Den är här beräknad för 5 °C, 90 % RF.

Elförbrukning

Anläggningarna skiljer sig åt värmemässigt

- Kompressorbaserade avfuktare bortför ingen värme utan tillför en del värme (använd el blir till värme)
- NW systems avfuktare bortför värme från växthuset till uteluften
  - Mindre värmeförlust än vid direkt ventilation
    - 70 % mindre om man räknar sensibelt värme
    - 30 % mindre om man räknat allt värme (sensibelt och latent)
  - Försumbara CO₂-förluster
- Vad som är bättre beror helt på växthuset värmebalans
  - Finns det behov av tillskottsvärme eller leder det till lucköppning och koldioxidförluster?

Procentarna beror av uteluftens temperatur och fuktighet och kan variera med årstid.